

2017

2017

2017

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN

Tilinpäätöstiedote 1.1. – 31.12.2017

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN TILINPÄÄTÖSTIEDOTE 31.12.2017

Sisällysluettelo

Säästöpankkiryhmän tilinpäätöstiedote 31.12.2017	3	Varat	37
Säästöpankkiliitto osk:n toimitusjohtajan katsaus	3	LIITE 9: Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu	37
Säästöpankkiryhmä ja Säästöpankkien yhteenliittymä	3	LIITE 10: Lainat ja saamiset	39
Toimintaympäristön kuvaus	3	LIITE 11: Johdannaiset ja suojauslaskenta	40
Säästöpankkiryhmän tulos ja tase	5	LIITE 12: Sijoitusomaisuus	42
Vakavaraisuus ja riskiasema	6	LIITE 13: Henkivakuutustoiminnan varat	44
Luottoluokitukset	8	Velat	46
Säästöpankkiliitto osk:n hallintoneuvosto, hallitus ja tilintarkastajat	8	LIITE 14: Velat luottolaitoksille ja asiakkaille	46
Henkilöstö	9	LIITE 15: Liikkeeseenlasketut velkakirjat	47
Yhteiskuntavastuu	9	LIITE 16: Henkivakuutustoiminnan velat	48
Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin	9	Muut liitetiedot	49
Olenneiset tapahtumat tilinpäätöspäivän jälkeen	11	LIITE 17: Käyvät arvot arvostusmenetelmän mukaisesti	49
Vuoden 2018 näkymät	12	LIITE 18: Rahoitusvarojen ja -velkojen nettoutus	55
Tilinpäätöstiedote	14	LIITE 19: Vakuudet	56
Säästöpankkiryhmän tuloslaskelma	14	LIITE 20: Taseen ulkopuoliset sitoumukset	56
Säästöpankkiryhmän laaja tuloslaskelma	15	LIITE 21: Lähipiiritiedot	57
Säästöpankkiryhmän tase	16	Vakavaraisuustiedot	59
Säästöpankkiryhmän rahavirtalaskelma	17	LIITE 22: Vakavaraisuuden yhteenveto	59
Säästöpankkiryhmän oman pääoman muutoslaskelma	19	LIITE 23: Omien varojen vähimmäismäärä	60
Laatimisperiaatteet	20	LIITE 24: Kokonaisvastuut vastuuryhmittäin	61
LIITE 1: Kuvaus Säästöpankkiryhmästä ja Säästöpankkien yhteenliittymästä	20	LIITE 25: Omien varojen täsmäytyslaskelma	62
LIITE 2: Laatimisperiaatteet	22		
Tilikauden tulos	28		
LIITE 3: Segmentti-informaatio	28		
LIITE 4: Korkokate	32		
LIITE 5: Palkkiotuotot ja -kulut, netto	33		
LIITE 6: Sijoitustoiminnan nettotuotot	34		
LIITE 7: Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	35		
LIITE 8: Liiketoiminnan muut tuotot	36		

SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄN TILINPÄÄTÖSTIEDOTE

1.1.–31.12.2017

Säästöpankkiliitto osk:n toimitusjohtajan katsaus

Säästöpankkiryhmän (jäljempänä myös ”Ryhmä”) vuosi 2017 oli liiketoiminnallisesti onnistunut. Säästöpankkiryhmän liiketoiminta kasvoi kannattavasti kaikilla sen tärkeimmillä osa-alueilla eli korkokatteessa, palkkiotuotoissa ja sijoitustoiminnassa. Strateginen tavoite on kasvaa kannattavasti ja riskit halliten. Tässä onnistuttiinkin erittäin hyvin ja Säästöpankkiryhmä teki yhteenliittymähistoriansa parhaan tuloksen.

Rahoituspalvelujen kehitystä ohjaa palvelujen ja prosessien digitalisoituminen. Säästöpankkiryhmän digitaaliset palvelut muuttuvat entistä paremmiksi ja mahdollistavat sovittamisen henkilökohtaisiin tarpeisiin. Tulevaisuuden Säästöpankkissa päivittäistransaktiot ovat kokonaan digitalisoitu ja fyysisissä palvelupisteissä tuotetaan asiakkaille suuren lisäarvon palveluja.

Säästämisen ja sijoittamisen palvelut ovat tärkeitä Säästöpankkeissa. Tilikauden aikana Säästöpankkiryhmän hallinnoitava varallisuus kasvoi merkittävästi ja Säästöpankkirahastot menestyivät markkinoilla erittäin hyvin.

Säästämisen ja sijoittamisen ohella henkilö- ja yritysasiakkaiden rahoitus on Säästöpankkiryhmän pankkitoiminnan toinen kivijalka. Antolainauksen tärkein tuotealue on asuntorahoittaminen, jossa Säästöpankkiryhmä kasvoi kannattavasti ja markkinaa nopeammin. Luottotappiot pysyivät alhaisina suhteessa luottokantaan.

Säästöpankkiryhmä on erityisen tunnettu hyvästä asiakastytyväisyydestä. Asiakastytyväisyys on Säästöpankkiryhmän tärkeimpiä sisäisiä suoritusmittareita ja tämä mittari säilyi edelleen toimialan kärjessä. Onnistunutta asiakaskohtaamista kutsutaan Säästöpankkikokemukseksi. Säästöpankkikokemuksen konseptuaalinen kehittäminen jatkui läpi vuoden ja tulokset ovat hyvin rohkaisevia.

Säästöpankkiryhmän kehitystyö oli erittäin aktiivista ja useita strategisia hankkeita vietiin vuoden aikana eteenpäin, joilla parannetaan asiakaskokemusta, operatiivista tehokkuutta ja riskien hallintaa. Useat hankkeet ovat vuosien mittaisia ja kehitystyö tulee jatkumaan tulevilla tilikausilla. Säästöpankkiryhmän keskeisimpiin kehityshankkeisiin kuuluu peruspankkijärjestelmän uusiminen. Vuoden 2017 aikana käytiin uusimiseen liittyviä neuvotteluita ja valmistauduttiin uuden järjestelmän hankintaan ja rakentamiseen. Uuden peruspankkijärjestelmän tarkoitus mahdollistaa nopeampi ja tehokkaampi asiakasjärjestelmien käyttöönotto, parempi valmius tiedon hallintaan ja kustannustehokkaampi transaktioiden ja sopimusten hallinta.

Finanssialan sääntely lisääntyy edelleen voimakkaasti. Vuoden 2017 tärkeimpiin sääntelyhankkeisiin kuuluivat esimerkiksi rahoitus-tuotteiden markkinat -direktiivi (MiFID II) ja EU:n tietosuojasetus (GDPR). Ryhmän kannalta merkittävin tilinpäätösstandardin muutos oli IFRS 9 Rahoitusinstrumentit, jota Ryhmä soveltaa vuoden 2018 alusta.

Peruspankkitoiminnan yksi avaintekijä on jälleenrahoituksen kustannus. Säästöpankkiryhmä perusti jälleenrahoituksensa testostamiseksi kiinnitysluottopankin vuonna 2016. Vuoden 2017 aikana siirrettiin merkittävä osa Säästöpankkien myöntämiä asuntoluotto- ja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj:öön, joka emittoi toisen

500 miljoonan euron katetun joukkovelkakirjalainan. Emissio tehtiin aiempaa edullisempaan emissiohintaan, mikä osoittaa, että sijoittajien mielestä Säästöpankkiryhmän velkaemissiot ovat yhä houkuttelevampia sijoituskohteita. Ohjelmalle on vahvistettu S&P Global Ratings luottoluokitus AAA. Säästöpankkien keskusluottolaitoksella, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:llä, on S&P Global Ratings luottoluokitus A-/A-2. Luokitusten näkymät ovat vakaat.

Säästöpankkiryhmä jatkoi aktiivisesti strategisten kumppanuuksien rakentamista ja julkaisi hankkeen rahastojen, henkivakuutusten ja vahinkovakuutusten jakeluyhteistyöstä POP Pankki -ryhmän kanssa. Tilikauden lopulla Säästöpankkiryhmä liittyi Euroopan Investointirahaston takausohjelmaan, jonka avulla Säästöpankkien kyky rahoittaa yritysasiakkaitaan paranee entisestään.

Säästöpankkiryhmä ja Säästöpankkien yhteenliittymä

Säästöpankkiryhmä on Suomen vanhin pankkiryhmä, joka koostuu Säästöpankkien yhteenliittymän (jäljempänä myös ”Yhteenliittymä”) muodostaneista Säästöpankeista, keskusyhteisönä toimivasta Säästöpankkiliitosta sekä pankkien yhdessä omistamista tytär- ja osakkuusyhtiöistä.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 Säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, Säästöpankkipalvelut Oy ja Sp-Rahastoyhtiö Oy. Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy sekä Sp-Koti Oy.

Säästöpankkiryhmän rakenteesta löytyy lisätietoa sivulta www.saastopankki.fi/saastopankkiryhma.

Toimintaympäristön kuvaus

Globaali talousnäkyvä

Vuonna 2017 maailmantalouden kasvu voimistui selvästi. Eri-tyisen myönteistä oli kasvun laaja-alaisuus: maailman 50 suurimmasta taloudesta yksikään ei ollut enää taantumassa. Maailmantalouden keskimääräinen kasvuvauhti nousi 3,5 prosentin tuntumaan. Teollisuusmaat ylsivät noin 2,5 prosentin kasvuun, mikä näkyi työllisyyden merkittävänä paranemisena. Yhdysvalloissa työttömyysaste painui lähelle 4 prosenttia ja euroalueellakin jo selvästi alle 9 prosentin. Myös kehittyvillä markkinoilla talous kehittyi ennako-odotuksia myönteisemmin. Kiinassa kasvu saatiin pidettyä hieman alle 7 prosentin tasolla ja Venäjällä sekä Brasiliassa päästiin edellisvuosien taloustaantumien jälkeen uudelleen kasvu-uralle. Kehittyvien talouksien BKT-kasvu vahvistui keskimäärin 4,5 prosenttiin.

Vuoden 2018 alkaessa globaalin talouden suhdannenäkymä on edelleen hyvin positiivinen. Euroopassa yleinen talousluottamus on vahvimmillaan yli 17 vuoteen ja Yhdysvalloissakin kuluttajien luottamus on noussut selvästi finanssikriisiä edeltäneiden huipputasojen yläpuolelle. Ennakoivissa suhdanneindikaattoreissa kesällä 2017 näkyneet oireet saavutetusta suhdannehuipusta alkoivat loppuvuotta kohden helpottaa ja kasvunäkymä kääntyi uudelleen vahvistuvaan suuntaan. Makrotalouden tunnusluvut olivat vuoden 2017 viimeisinä kuukausina systemaattisesti ja laaja-alaisesti odotuksia parempia.

Maailmantalous on ollut jo sen verran pitkään noususuhdanteessa, että joillain talousalueilla tarjontapuolen kapeikot voivat alkaa rajoittaa kasvumahdollisuuksia. Monissa Euroopan maissa, kuten Saksassa ja Ruotsissa, kapasiteetin käyttöaste on jo lähellä tyypillisiä suhdannesykin huipputasoja ja Yhdysvalloissa työttömyys on laskenut ns. luonnollisen työttömyysasteen alapuolella. Presidentti Trumpin veronalennukset todennäköisesti tukevat Yhdysvaltain lyhyen aikavälin kasvua, mutta samalla ne myös pahentavat liittovaltion alijäämäongelmaa, josta voi pitkällä aikavälillä tulla kasvua rajoittava tekijä. Kiinassa velkavetoinen, investointeihin perustuva kasvumalli ei enää toimi ja kysyntärakenteen on väistämättä tasapainotuttava enemmän yksityiseen kulutukseen pohjautuvaksi. Rakennemuutos on Kiinassa käynnissä mutta sen hallittuun läpivientiin liittyy riskejä ja kasvuvauhtiin voi matkan varrella tulla odottamattomia kuoppia.

Globaalin talouden suurin epävarmuus liittyy kuitenkin suunnan muutokseen keskuspankkien rahapolitiikassa. Yhdysvaltain keskuspankki FED aloitti verkkaiset ohjaukorkojen nostot jo joulukuussa 2015, mutta nyt nostotahdin odotetaan kiihtyvän. Syksyllä 2017 FED alkoi myös sallia taseensa supistumisen. Euroopan Keskuspankki (EKP) puolittaa arvopaperiosojensa kuukausivolyymin 30 miljardiin euroon vuoden 2018 alusta lukien. Ostot jatkuvat tällä tasolla ainakin syyskuun 2018 loppuun. Tämän jälkeen EKP:n uskotaan vähitellen irtautuvan määrällisestä elvytyksestä kokonaan ja ensimmäiset koronnostot - mikäli suhdannekuva sen sallii - voisivat tulla ajankohtaiseksi vuoden 2019 jälkipuoliskolla. Rahapolitiikan kiristämiseen liittyy aina riski, että kiristykset alkavat liikaa hidastaa kasvua. Nyt riski on poikkeuksellisen suuri, koska keskuspankkien massiivinen elvytys on 2010-luvulla ollut talouskasvun ja omaisuusarvojen nousun ehkä keskeisin ajuri.

Korkoympäristö

Korkotaso on säilynyt matalana eikä merkittäviä muutoksia ole lähitulevaisuudessa odotettavissa. Vahvasta kasvusta huolimatta pitkät korot eivät vuonna 2017 juurikaan nousseet. Yhdysvalloissa pitkien ja lyhyiden korkojen ero on viimeisen vuoden aikana melko voimakkaasti supistunut. Loiveneva korkokäyrä voi kertoa huolista, että rahapolitiikan kiristykset johtavat hidastuvaan kasvuun. Myös meillä korkokäyrä on edelleen varsin "lattea", mikä yhdistettynä matalaan perustasoon tuo pankkitoiminnan rahoituskatteelle haasteita. Lisäksi rahoituskatetta rasittavat likviditeetin sääntelyvaateet (LCR maksuvalmiusvaade) ja EKP:n negatiivinen talletuskorko.

Sijoitusmarkkinat

Vuosi 2017 oli sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta hyvä. Globaalin talouden hyvä vire on tukenut yritysten tulospasvua. Osakemarkkinoiden volatilitteetti on pysynyt alhaisena koko vuoden ja sijoittajien luottamus on pysynyt vahvana. Inflaatio on pysynyt olosuhteisiin nähden hyvin alhaisella tasolla. Tämän vuoksi pelättyä korkojen nousua ei koettu korkomarkkinoilla. Keskuspankit ovat edenneet asteittain rahapolitiikan kiristämi-

sen suhteen. Tämä on osaltaan tukenut sijoittajien luottamusta korkomarkkinoilla. Osakkeiden arvostustasot ovat nousseet finanssikriisiin jälkeisiin huippuihin ja voimakas yritysainojen kysyntä on kaventanut riskimarginaaleja yritysainamarkkinoilla. Vuoden 2017 aikana poliittisten riskien rooli korostui. Muutokset poliittisessa ympäristössä eivät kuitenkaan johtaneet merkittäviin muutoksiin sijoitusmarkkinoilla.

Tuleva vuosi käynnistyy sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta suotuisasti. Vahva talouskasvu tukee sijoitustuottoja, ja yritysten näkymät pysyvät hyvänä. Osakkeiden ja yritysainojen korkea arvostustaso on riskitekijä. Reaalikorkojen voimakas nousu todennäköisesti johtaisi voimakkaisiin liikkeisiin sijoitusmarkkinoilla. Keskuspankkien muutokset rahapolitiikassa ovat aikaisempia vuosia merkittävämmässä roolissa sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta.

Suomen talustilanne

Suomen taloudessa koettiin selvästi odotettua voimakkaampi kasvunäkymä vuoden 2017 alkupuolella. Maailmantalouden imu näkyi viennin selvänä piristymisenä sekä investointien rivakana kasvuna. Vuoden edetessä kasvu hieman tasaantui viennin hiipumisen vuoksi. On mahdollista, että tuotannon kapasiteettirajoitteet alkoivat jo heikentää Suomen kykyä vastata ulkoiseen kysyntään. Myös työmarkkinoiden kohtaanto-ongelma näytti pahentuneen: Avoimia työpaikkoja oli jopa historiallisen paljon mutta niiden täyttäminen oli vaikeaa. Alkuvuoden kasvunäkymän ansiosta BKT kasvoi vuonna 2017 todennäköisesti jonkin verran yli 3 prosentin vauhtia.

Työllisyys parani vuoden 2017 alkupuolella ripeään BKT-kasvuun nähden yllättävän vähän, mutta aivan vuoden viimeisinä kuukausina työllisyyden kasvuvauhti alkoi selvästi kiihtyä. Ilmiö on elpymisen alkuvaiheelle kuitenkin melko tyypillistä, sillä yritykset pyrkivät ensi vaiheessa tyydyttämään kasvaneen kysynnän olemassa olevan kapasiteetin tehokkaammalla käytöllä. Työttömyysasteen odotettua hitaampi lasku selittyi myös piilotyöttömyyden vähenemisellä: työtä vailla olevat rohkaistuivat aiempaa aktiivisemmin työnhakuun. Työn tarjonta siis kasvoi ja se näkyy ennen pitkää myös työllisten määrän kasvuna. Työttömyysasteen trendinomainen aleneminen jatkuu 2018.

Vuoden 2017 jälkipuoliskolla koettu kasvun lievä hidastuminen on jäämässä väliaikaiseksi ja talouskehitys on vuoden 2018 alkaessa jälleen paranemassa. Maailmantalouden näkymä on kääntynyt uudelleen valoisampaan suuntaan, joten kansainvälinen talous tarjoaa Suomelle jopa voimistuvaa vetoapua. Samanaikaisesti investointien vahva kasvu helpottaa kapasiteettirajoitteita. Kotitalouksien kulutuskysynnän kannalta talouden perusolosuhteet ovat yhä suosiolliset: kuluttajien luottamus on historiallisen korkea, työllisyys paranee, korot ovat erittäin alhaiset ja ostovoimakin kasvaa inflaation lievistä kiihtymisestä huolimatta. Kotitalouksien velkaantuneisuus alkaa kuitenkin jo muodostua kulutusta rajoittavaksi tekijäksi ja yksityisen kulutuskysynnän kasvu saattaa jonkin verran hidastua vuoden 2017 tasosta. BKT-kasvun odotetaan yltävän 2,5-3 prosentin haarukkaan vuonna 2018.

Suomen talouden pitkän aikavälin kasvupotentiaalin turvaamiseksi työmarkkinoiden, sosiaaliturvan, sosiaali- ja terveyspalveluiden, korkeakoulutuksen, yritystukijärjestelmän sekä verotuksen rakenteellista uudistamista on jatkettava. Päätöksenteko on kuitenkin poliittisesti vaikeaa ja tuloksia syntyy hitaasti. Ikäsidonnaisten hoivamenojen noususta johtuvan keskeisyyden vuoksi julkisessa taloudessa ei ole liikkuvaraa hyvästä suhdannetilanteesta huolimatta.

Asuntomarkkinat Suomessa

Asuntokauppaa ohjaavat tekijät (työllisyys, korkotaso ja kuluttajien luottamus) ovat edelleen tukeneet positiivista virettä asuntomarkkinoilla. Tosin positiivinen vire on kohdistunut vuonna 2017 vahvasti uusien asuntojen kauppaan, mikä onkin lisääntynyt lähes 35 prosenttia. Käytettyjen asuntojen kauppamäärä vastaavana aikana ei ole kehittynyt odotusten mukaisesti, vaikka kauppamäärän kasvua onkin ollut noin 2,5 prosenttia. Markkinat eri maantieteellisillä alueilla ovat jatkaneet eriytymistään. Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Pirkanmaa ovat olleet vahvassa kasvussa, kun taas Kainuussa, Kymenlaaksossa ja Etelä-Savossa on suunta ollut vastakkainen. Oheiseen polarisaatioon vaikuttaa vahvasti väkiluvun ja työllisten määrän kehitys.

Sijoitusasuntokysyntä jatkui alkuvuonna 2017 vahvana huolimatta siitä, että joillakin paikkakunnilla ylitarjonta vuokra-asunnoissa ja vuokrien kehitys suhteessa ansiotulokehitykseen oli liian voimakasta. Ylitarjonta johtuu osittain asuntorahastojen aktiivisesta sijoitustoiminnasta. Useat asiantuntijat viestivät syksyllä sijoitusasuntomarkkinoiden ylikuumenemisesta ja sen riskeistä etenkin, jos sijoittaminen on toteutettu vahvasti velkapääomalla. Tämä hillitsi sijoituskysyntää, mikä vaikutti taas positiivisesti ensiasunnon

ostajien mahdollisuuteen löytää itselleen koti. Ensisijunnonostajien määrä on syksystä lähtien lisääntynyt.

Uudisrakentaminen jatkui vuonna 2017 erittäin vahvana runsaasta kysynnästä johtuen. Tosin samanaikaisesti myönnettyjen rakennuslupien määrä lähti laskuun, mikä enteilee rakennusliikkeiden lisääntyvästä varovaisuudesta. Tähän varovaisuuteen on vaikuttamassa sijoitusasuntokysynnän väheneminen sekä Ruotsin (suur-Tukholman) asuntomarkkinoiden markkinaoireilut. Lisäksi vaikuttamassa on hyvällä sijainnilla sijaitsevien tonttien vähäisyys. Tästä johtuen rakennusliikkeet panostavat entistä enemmän täydennysrakentamiskohteiden löytämiseen.

Käytettyjen kerros- ja rivitaloasuntojen hinnat nousivat vuonna 2017 keskimäärin noin 4 prosenttia. Hintojen nousussa oli myös eriytymistä, eli pääkaupunkiseudulla nousua tapahtui noin 4,5 prosenttia ja muualla Suomessa noin 1,5 prosenttia. Ennustamme käytettyjen asuntojen hintojen nousevan koko maassa noin 1-3 prosenttia vuonna 2018. Hintojen nousua hillitsee pienasuntojen kysyntätilanteen normalisoituminen ja lievästi vähentynyt asunto-ostointo.

Säästöpankkiryhmän tulos ja tase

Säästöpankkiryhmän tunnusluvut

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016	1-12/2015	1-12/2014*	1-12/2013*
Liikevaihto	331 366	304 340	298 475	295 628	271 235
Korkokate	142 176	131 693	125 018	122 022	110 612
% liikevaihdosta	42,9 %	43,3 %	41,9 %	41,3 %	40,8 %
Tulos ennen veroja	88 210	69 603	69 699	63 137	71 074
% liikevaihdosta	26,6 %	22,9 %	23,4 %	21,4 %	26,2 %
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	282 191	245 376	230 531	223 903	224 841
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-182 693	-158 060	-146 128	-143 763	-140 619
Kulu-tuottosuhte	64,7 %	64,4 %	63,4 %	64,2 %	62,5 %
Taseen loppusumma	11 326 105	10 423 646	9 189 391	8 400 544	7 717 389
Oma pääoma	1 017 520	953 402	880 694	841 230	781 086
Oman pääoman tuotto %	7,3 %	6,2 %	6,7 %	5,7 %	8,9 %
Kokonaispääoman tuotto %	0,7 %	0,6 %	0,7 %	0,6 %	0,9 %
Omavaraisuusaste %	9,0 %	9,1 %	9,6 %	10,0 %	10,1 %
Vakavaraisuussuhde %	19,1 %	19,5 %	18,8 %	18,6 %	19,5 %
Arvon alentumistappiot luotoista ja muista saamisista	-13 266	-8 411	-6 127	-10 539	-5 859

* Taloudellista lisäinformaatiota Säästöpankkiryhmästä ennen Säästöpankkien yhteenliittymän toiminnan käynnistämistä (31.12.2014)

Tuloskehitys (vertailutieto 1-12/2016)

Säästöpankkiryhmän tulos ennen veroja oli 88,2 miljoonaa euroa (69,6). Tilikauden voitto oli 71,9 miljoonaa euroa (57,2), josta Säästöpankkiryhmän omistajien osuus oli 70,4 miljoonaa euroa (56,4).

Säästöpankkiryhmän liiketoiminnan tuotot yhteensä kasvoivat 282,2 miljoonaan euroon (245,4). Kasvua oli korkokatteessa, palkkiotuotoissa, sijoitustoiminnan tuotoissa sekä henkivakuutustoiminnan nettotuotoissa.

Korkokate kasvoi 8,0 prosenttia ollen 142,2 miljoonaa euroa (131,7). Korkoriskien hallinnassa käytettävien johdannaisten osuus korkokatteesta oli 21,9 miljoonaa euroa (21,3) eli 15,4 prosenttia korkokatteesta (16,2). Korkokatteen kasvuun vaikutti erityisesti Säästöpankkiryhmän edullisemmat varainhankinnan kulut. Säästöpankkiryhmän varainhankinnan kulut ovat laskeneet merkittävästi Säästöpankkien Keskuspankin liikkeeseenlaskemien vakuudettomien joukkovelkakirjalainojen ja Sp-Kiinnitysluottopankin katettujen joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskujen myötä.

Palkkiotuotot ja -kulut, netto kasvoi 10,8 prosenttia 79,2 miljoonaan euroon (71,4). Erityisesti rahastoista, luottokorteista ja maksuliikenteestä saadut palkkiot kasvoivat. Myös muut luotonantoon liittyvät palkkiot kasvoivat hieman volyymikasvun myötä.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 39,1 miljoonaa euroa (17,8) eli 119,4 prosenttia vertailuvuotta suuremmat. Sijoitustoiminnan nettotuotot muodostuvat pitkälti myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoituneista voitoista.

Henkivakuutustoiminnan nettotuotot olivat 15,6 miljoonaa euroa (11,8). Vakuutusmaksutulo kasvoi vertailuvuodesta 23 prosenttia. Myös sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 12,8 prosenttia ollen 37,3 miljoonaa euroa (33,1).

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 3,1 miljoonaa euroa (12,7). Vertailuvuoden luku sisälsi 8,0 miljoonaa euroa Visa Europan kauppaan liittyviä tuottoja.

Liiketoiminnan kulut nousivat kokonaisuudessaan 8,2 prosenttia 182,7 miljoonaan euroon (168,8). Henkilöstökulut kasvoivat 8,5 prosenttia 79,8 miljoonaan euroon (76,1). Säästöpankkiryhmän kokonaisresurssien keskimääräinen määrä tilikaudella kasvoi vastavasti 6,4 prosenttia ollen 1 330 henkilötyövuotta tilikaudella 2017. Muut hallintokulut kasvoivat 10,6 prosenttia ollen 68,9 miljoonaa euroa (63,0). Kasvu selittyy merkittävältä osin ICT-kulujen kasvulla.

Ryhmän kulu-tuotosuhde oli 64,7 prosenttia (64,4).

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat tilikaudella 14,0 miljoonaa euroa (10,7).

Arvonalentumisia luotoista ja muista saamisista kirjattiin yhteensä 13,3 miljoonaa euroa (8,4). Arvonalentumiset luotoista ja muista saamisista olivat 0,17 prosenttia (0,12) luottokannasta. Järjestämättömät saamiset pysyivät vertailuvuoden tasolla ja olivat 1,2 prosenttia luottokannasta (0,94).

Ryhmän efektiivinen tuloveroprosentti oli 18,5 prosenttia (17,8).

Tase ja rahoitus (vertailutieto 31.12.2016)

Säästöpankkiryhmän tase oli vuoden 2017 lopussa 11,3 miljardia euroa (10,4), jossa oli kasvua 8,7 prosenttia. Ryhmän kokonaispääoman tuotto oli 0,7 prosenttia (0,6).

Lainat ja saamiset asiakkailta olivat 7,8 miljardia euroa (6,9) ja kasvua oli edellisvuodesta 11,7 prosenttia. Kasvusta noin 2 prosenttia selittyy Säästöpankkien välittämien luottojen siirroista Aktia Hypoteekkipankki Oyj:stä Säästöpankkiryhmän omaan taseeseen vuoden 2017 aikana. Lainat ja saamiset luottolaitoksilta olivat 33,2

miljoonaa euroa (20,9) ja nousivat 59,1 prosenttia. Säästöpankkiryhmän sijoitusomaisuus oli 1,3 miljardia euroa (1,3) ja laski 3,5 prosenttia vertailuvuoteen nähden. Henkivakuutustoiminnan varat olivat 855,4 miljoonaa euroa (708,4) kasvaen 20,8 prosenttia.

Säästöpankkiryhmän velat asiakkaille olivat 6,4 miljardia euroa (6,1) ja kasvua oli 4,9 prosenttia. Velat luottolaitoksille olivat 228,4 miljoonaa euroa (227,0), eli aivan vertailuvuoden tasolla. Liikkeeseenlasketut velkakirjat olivat 2,6 miljardia euroa (2,0). Säästöpankkiryhmään kuuluva Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj laski lokakuussa liikkeeseen 500 miljoonan euron katetun joukkovelkakirjalainan. Henkivakuutustoiminnan velat olivat 803,1 miljoonaa euroa (664,3) kasvaen 22,1 prosenttia.

Säästöpankkiryhmän oma pääoma oli 1 017,5 miljoonaa euroa (953,4), jossa kasvua oli 6,7 prosenttia. Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta oli 26,5 miljoonaa euroa (24,0). Ryhmän oman pääoman kasvu selittyy pääosin tilikauden tuloksella. Muihin laajan tuloksen eriin kirjattava käyvän arvon muutos oli tilikaudella -3,9 miljoonaa euroa (17,1). Rahoituksen suojauksen vaikutus omaan pääomaan oli -1,0 miljoonaa euroa (0,3). Katsauskauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen olivat yhteensä -6,0 miljoonaa euroa (17,1). Ryhmän oman pääoman tuotto oli 7,3 prosenttia (6,2).

Vakavaraisuus ja riskiasema

Vakavaraisuus (vertailutieto 31.12.2016)

Vuoden 2017 lopussa Säästöpankkien yhteenliittymän pääomarakenne oli vahva ja koostui suurimmaksi osaksi ydinpääomasta (CET1). Omat varat yhteensä olivat 984,6 miljoonaa euroa (936,6), josta ydinpääoman osuus oli 939,1 miljoonaa euroa (887,9). Ydinpääoman kasvu johtui katsauskauden voitosta. Säästöpankkien yhteenliittymällä ei ole ensisijaista lisäpääomaa. Toissijaisia pääomia (T2) oli 45,5 miljoonaa euroa (48,7), joka koostui katsauskaudella debentuurilainoista. Riskipainotetut erät olivat 5 165,7 miljoonaa euroa (4 805,4) eli 7,5 prosenttia suuremmat kuin viime vuoden lopussa. Merkittävin muutos riskipainotettujen erien nousussa oli asuntoluottokannan kasvu. Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuussuhde oli 19,1 prosenttia (19,5) ja ydinvakavaraisuussuhde oli 18,2 prosenttia (18,5).

Finanssivalvonta asetti Säästöpankkien yhteenliittymälle luottolaitoslain mukaisen harkinnanvaraisen lisäpääomavaatimuksen joulukuussa 2016 osana valvojan arvioon (SREP) liittyvää prosessia. Harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus tuli voimaan 30.6.2017. Muilta osin pääomavaateen koostumuksessa ei ole tapahtunut muutoksia. Finanssivalvonta on myöntänyt luvan olla vähentämättä Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten sisäisiä omistusosuuksia omien varojen instrumenteista laskettaessa omia varoja yksittäisen pankin tasolla ja alakonsolidointiryhmän tasolla. Lisäksi Finanssivalvonta on myöntänyt luvan soveltaa 0 prosentin riskipainoa Yhteenliittymän yhteisvastuun piirissä oleviin sisäisiin luottolaitosvastuuksiin. Luvat perustuvat EU:n vakavaraisuusasetukseen (EU 575/2013) ja lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010).

Finanssivalvonta on katsauskaudella antanut Yhteenliittymälain mukaisen luvan Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisönä toimivalle Säästöpankkiliitto osk:lle päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) kuudennen osan ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia.

Säästöpankkien yhteenliittymän luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin pääomavaade perusmenetelmällä. Markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä valuuttaposiitille.

Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuuslaskennan pääerät

Omat varat (1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	969 674	915 685
Ydinpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	-30 591	-27 835
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	939 082	887 850
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	0	0
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	0	0
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0	0
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	939 082	887 850
Toissijainen pääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	45 483	48 717
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	0	0
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	45 483	48 717
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	984 565	936 567
Riskipainotetut erät yhteensä	5 165 694	4 805 436
josta luottoriskin osuus	4 601 921	4 250 278
josta vastuun arvonokaisuriski (CVA)	72 541	98 561
josta markkinariskin osuus	39 879	35 147
josta operatiivisen riskin osuus	451 354	421 450
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,2 %	18,5 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,2 %	18,5 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	19,1 %	19,5 %
Pääomavaatimus		
Omat varat yhteensä	984 565	936 567
Pääomavaatimus yhteensä *	569 379	504 571
Josta Pilari II lisäpääomavaatimusten osuus	25 828	0
Pääomapuskuri	415 186	431 996

* Pääomavaatimus muodostuu lakisääteisestä vähimmäisvakavaraisuusvaateesta 8 %, luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 %, Finanssivalvonnan asettamasta 0,5 prosenttiyksikön Pilari 2 vaatimuksesta, joka tuli voimaan 30.6.2017 ja ulkomaisten vastuuden maakohteisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Vähimmäisomavaraisuusaste

Säästöpankkien yhteenliittymän vähimmäisomavaraisuusaste oli 8,8 % (9,1). Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu tiedossa olevan sääntelyn mukaisesti ja kuvaa Yhteenliittymän ensisijaisten pääomien suhdetta kokonaisvastuisiin. Säästöpankkien yhteenliittymä seuraa liiallista velkaantumista osana vakavaraisuuden hallintaprosessia.

Vähimmäisomavaraisuusaste

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Ensisijainen pääoma	939 082	887 850
Vastuiden kokonaismäärä	10 639 424	9 801 832
Vähimmäisomavaraisuusaste	8,8 %	9,1 %

Rahoitusvakausvirasto ja kriisinratkaisu

Euroopan parlamentin ja unionin direktiivi 2014/59/EU luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä tuotiin kansallisesti voimaan 1.1.2015 alkaen (Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta). Kriisinratkaisulain toteuttamiseksi perustettiin Rahoitusvakausvirasto (Laki rahoitusvakausvirastosta, 1995/2014), joka teki Säästöpankkien yhteenliittymälle kriisinratkaisusuunnitelman alkuvuodesta 2017. Rahoitusvakausvirasto asetti 24.5.2017 Säästöpankkien yhteenliittymälle luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014) 8 luvun 7 §:ssä tarkoitetun alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärän. Alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärä tulee täyttää alkaen 31.12.2018. Vaade koskee vain yhteenliittymätasoa, mutta Rahoitusvakausvirasto arvioi vaateen asettamista jäsenluottolaitostasolla uudelleen vuonna 2018. Alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärä on luonteeltaan Pilari 2-tyyppinen minimivaade, joka on täytettävä jatkuvasti.

Riskiasema

Säästöpankkiryhmän riskiasema on pysynyt hyvällä tasolla. Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuus on hyvä ja järjestämättömät saamiset alhaisella tasolla.

Säästöpankkiryhmän riskienhallinta ja sisäinen valvonta ovat osa Säästöpankkiryhmän ja Säästöpankkien yhteenliittymän sisäistä valvontaa sekä keskeinen osa ryhmän operatiivista toimintaa. Keskusyhteisön hallituksen vastuulla on ohjata Yhteenliittymän toimintaa. Se antaa maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi siihen kuuluville yrityksille ohjeita riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta, sisäisestä valvonnasta sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta Yhteenliittymän tilinpäätöksen laatimisessa.

Keskusyhteisö hyväksyy sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet. Keskusyhteisöön on perustettu liiketoiminnasta riippumattomat toiminnot varmistamaan tehokkaan ja kattavan sisäisen valvonnan kaikille Säästöpankkien yhteenliittymään ja Säästöpankkiryhmään kuuluville yhtiöille. Toimintojen tehtävät:

- Riippumaton riskienvalvonta
- Säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava toiminto (compliance)
- Sisäisen tarkastuksen toiminto

Säästöpankkiryhmän riskienhallinnan menetelmätapoja ylläpidetään ja kehitetään Keskusyhteisön riippumattoman riskienvalvonnan toimesta. Näin varmistetaan, että myös kaikki uudet ja olennaiset, mutta myös aikaisemmin tunnistamattomat riskit, tulevat liiketoimintojen riskienhallinnan piiriin.

Merkittävät tai riskipitoiset sitoumukset tehdään kollegiaalisen päätöksentekomenettelyn mukaisesti, ja valtuuksien käyttö on rajattu limiiteillä. Liiketoimintaa ja prosesseja ohjataan sisäisillä toimintaohjeilla, joiden noudattamista ja ajantasaisuutta valvotaan. Tehdyt päätökset ja merkittävät liiketoimet dokumentoidaan ja arkistoidaan. Olennainen osa riskienhallintaa suoritetaan päivittäisissä varmistuksissa. Tehtyjen päätösten toimeenpanoa seurataan hyväksymisillä, todentamisilla, varmistuksilla, täsmäytyksillä sekä seuranta- ja poikkeamisraporteilla. Merkittävimmät Säästöpankkiryhmän toimintaan liittyvät riskit ovat luottoriski, likviditeettiriski, korkoriski, operatiivinen riski, kiinteistöriski ja erilaiset liiketoimintariskit.

Ryhmän riskeistä ja riskienhallinnasta kerrotaan tarkemmin tilinpäätöksen riskienhallinnan liitetiedoissa liitteessä 5.

Luottoluokitukset

Luottoluokituslaitos S&P Global Ratings vahvisti Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n luottoluokituksen 28.4.2017 ja nosti pitkäaikaisen luottoluokituksen tasolta 'BBB+' tasolle A-, näkymät vakaat. Samalla lyhytaikainen luottoluokitus vahvistettiin tasolle ('A-2'). Edellinen S&P:n luottoluokitusarvio oli tehty marraskuussa 2016.

Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj on osa Säästöpankkien yhteenliittymää. Säästöpankkien Keskuspankin rooli on varmistaa Säästöpankkiryhmän likviditeetti ja varainhankinta. Se hankkii varoja ja operoi ryhmän puolesta raha- ja pääomamarkkinoilla ja hoitaa maksujenvälityksen. Keskuspankki huolehtii myös ryhmän sisäisestä likviditeetin tasauksesta.

Säästöpankkiliitto osk:n hallintoneuvosto, hallitus ja tilintarkastajat

Säästöpankkiliitto osk:n hallintoneuvostoon kuuluu liiton sääntöjen mukaan vähintään yhdeksän (9) ja enintään kolmekymmentäviisi (35) jäsentä, joilla kullakin on henkilökohtainen varajäsen. Ryhmän toimintaperiaatteiden mukaan Hallintoneuvostoon valitaan Säästöpankkien hallitusten luottamushenkilöpuheenjohtajat varsinaisina jäseninä ja varapuheenjohtajat varajäseninä. Hallintoneuvostoon voidaan lisäksi valita sen jäsenmäärän puitteissa muita jäseniä. Hallintoneuvostoon ei puheenjohtajien lisäksi kuulunut muita jäseniä vuoden 2017 aikana.

Hallintoneuvostoon kuului 22 jäsentä. Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi Jaakko Puomila (Länsi-Uudenmaan Säästöpankki, hallituksen puheenjohtaja) ja varapuheenjohtajana Pauli Kurunmäki (Huittisten Säästöpankki, hallituksen puheenjohtaja).

Säästöpankkiliitto osk:n hallituksen jäseninä ovat vuonna 2017 toimineet seuraavat henkilöt:

Jussi Hakala, puheenjohtaja (Liedon Säästöpankki)
16.3.2017 asti, jonka jälkeen jäsen

Kalevi Hilli (Säästöpankki Optia)
16.3.2017 asti jäsen ja 16.3.2017 alkaen puheenjohtaja

Matti Saustila, varapuheenjohtaja
(Eurajoen Säästöpankki) 16.3.2017 asti

Toivo Alarautalahti (Huittisten Säästöpankki)
16.3.2017 asti jäsen ja 16.3.2017 alkaen varapuheenjohtaja

Pirkko Ahonen (Aito Säästöpankki Oy)

Hans Bondén (Närpiön Säästöpankki Oy) 16.3.2017 asti

Hanna Kivelä (Säästöpankeista riippumaton) 16.3.2017 asti

Peter Finne (Koivulahden Säästöpankki) 16.3.2017 alkaen

Sanna Ahonen (Säästöpankeista riippumaton) 16.3.2017 alkaen

Jan Korhonen (Suomenniemen Säästöpankki)

Marja-Leena Tuomola (Säästöpankeista riippumaton)
16.3.2017 alkaen

Säästöpankkiliiton hallitus on päätösvaltainen viiden jäsenen ollessa paikalla. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus valitaan Säästöpankkiliitto osk:n varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa 15.3.2018.

Säästöpankkiliitto osk:n toimitusjohtajana on toiminut 1.9.2017 alkaen Tomi Närhinen. Pasi Kämäri toimi toimitusjohtajana 22.8.2017 asti.

Säästöpankkiliiton varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa 16.3.2017 Keskusyhteisön tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab. Yhteisön nimeämä päävastuullinen tilintarkastaja on KHT Petri Kettunen.

Henkilöstö

Säästöpankkiryhmässä on tärkeää, että jokainen työntekijä tietää oman työnsä merkityksen tavoitteidemme toteutumisen kannalta.

Säästöpankkiryhmän asiakkaat arvostavat säästöpankkilaisten erinomaista palveluasennetta, asiantuntevaa ja henkilökohtaista palvelua sekä helppoa asiointia. Säästöpankkiryhmässä panostetaan näiden kehittämiseen aktiivisesti vuoropuhelussa niin asiakkaiden kuin henkilöstönkin kanssa. Säästöpankkiryhmä tekee vuosittain yhteisen henkilöstötutkimuksen, minkä lisäksi henkilöstön palautetta ja kehitysideoita kerätään erilaisilla pulssikyselyillä. Vuosittain pidetään kehitys- ja tavoitekeskustelut, joiden tueksi pidetään myös säännölliset valmennuskeskustelut.

Henkilöstölle on tärkeää, että Säästöpankkiryhmä ja oma pankki menestyvät ja henkilöstö on valmis panostamaan siihen. Säästöpankkiryhmässä ajatellaan, että jokainen työntekijä on oman työnsä asiantuntija ja annamme jokaiselle niin mahdollisuudet kuin vastuunkin oman osaamisen jatkuvasta kehittämisestä. Menestyminen toimialamme murroksessa edellyttää jokaiselta oman asiantuntemuksen jatkuvaa ylläpitoa ja kehittämistä.

Vuoden aikana panostimme voimakkaasti Säästöpankkiryhmän koulutustarjonnan määrään ja laatuun. Vuonna 2017 Ryhmän koulutustarjonta oli monipuolista sekä sisältöjen että menetelmienkin näkökulmasta. Vuoden aikana toteutettiin yhteensä yli 300 koulutustilaisuutta, joista selkeästi yli puolet pidettiin video- tai verkkokoulutuksena. Tarjonta kasvoi merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna. Koulutusten teemoja olivat erityisesti digitalisoituminen, säästäminen ja sijoittaminen sekä yritysliiketoiminta.

Säästöpankkiryhmän johtamista ja esimiestyötä kehitettiin vuoden aikana systemaattisesti yhteisen johtajuuskuvan pohjalta. Johtajuuskuvalla haluamme edistää erityisesti ainutlaatuisen asiakaskokemuksen, uudistumisen, osaamisen sekä innostuksen johtamista. Ryhmätasolla edistimme hyvien johtamiskäytänteiden jakamista ja yhteistyöverkoston rakentamista.

Säästöpankkiryhmän henkilöstön määrä vuonna 2017 oli keskimäärin 1 343 (1 270). Henkilöstön määrä kokonaisresursseiksi muutettuna oli tilikaudella keskimäärin 1 330 (1 250). Henkilöstöstä oli naisia 77 prosenttia ja miehiä 23 prosenttia, missä ei tapahtunut muutosta edellisvuoteen. Henkilökunnan keski-ikä laski ja oli 41,5 vuotta (44). Henkilökunnan kokonaisvaihtuvuus oli 3,2 % (3,9).

Yhteiskuntavastuu

Vastuullisuus on ollut osa Säästöpankkien toimintaa siitä lähtien, kun ensimmäinen Säästöpankki perustettiin Suomeen 1822. Säästöpankkiaatteen mukaisesti Säästöpankkien perustehtävänä oli auttaa Suomen työteliästä kansaa vaurastumaan ja hoitamaan talouttaan paremmin.

Tänä päivänä Säästöpankkien vastuullisuus näkyy kaikessa sen tekemisessä. Se näkyy tavassa, miten Pankki suhtautuu asiakkaisiinsa, kumppaneihinsa, toimialueeseensa, viranomaisiin, ympäristöönsä ja muihin sidosryhmiinsä. Säästöpankkiryhmässä noudatetaan hyvää hallintotapaa, avoimuutta ja Säästöpankkiryhmän eettisiä pelisääntöjä.

Alueen sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen

Säästöpankkien toiminta perustuu siihen, että autamme asiakkaita hoitamaan omaa talouttaan ja vaurastumaan. Kun asiakkaat vaurastuvat ja voivat hyvin, niin se heijastuu myös Säästöpankkiin.

Säästöpankit ovatkin käyttäneet alusta lähtien osan voitostaan oman toimialueensa hyvinvoinnin edistämiseen. Säästöpankeille on tärkeää pitää Suomen kaupungit, kylät ja lähiöt virkeinä ja kehittyvinä. Suurten kertaluontoisten lahjoitusten sijaan Säästöpankit tukevat mieluummin useita mielenkiintoisia, paikallisia hankkeita. Viime vuosina mukaan vastuullisuustyöhön on kutsuttu myös säästöpankkien asiakkaat.

Säästöpankit tukivat vuonna 2017 muun muassa lapsi- ja nuorisotyötä, sotainvalideja, vanhustyötä, junioriurheilua ja harrastusyhdistyksiä. Avustuskohteita oli reilusti toistasataa kappaletta. Säästöpankkien Tutkimussäätiö myönsi apurahoja yliopistojen tutkijoille ja tutkimushankkeille. Lisäksi osakeyhtiömuotoisten säästöpankkien omistajina olevat säästöpankkisäätiöt ovat eri puolella maata merkittäviä lahjoittajia. Ne jakoivat myös vuonna 2017 huomattavia summia yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

Taloudellinen vastuu

Taloudellinen vastuu pitää sisällään muun muassa hyvän kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden, hyvän hallintotavan ja vastuullisen johtamisen. Säästöpankki haluaa, että sen asiakkaat ja kumppanit voivat luottaa pankin arviointikykyyn ja vastuullisuuteen kaikissa tilanteissa.

Taloudellinen vastuullisuus edellyttää, että Säästöpankit pitävät huolta omasta vakavaraisuudestaan ja maksuvalmiudestaan huonojenkin suhdanteiden aikana. Erityistä juuri Säästöpankeille on se, että Säästöpankit kantavat vastuuta paikallisen väestön säästämisen ja taloudellisen hyvinvoinnin edistämisestä.

Säästöpankit eivät esimerkiksi myönnä asiakkailleen liian suuria lainoja tai luottoja, joista asiakkaat eivät selviytyisi tai jotka veisivät heidän taloutensa liian tiukoille.

Säästöpankkiryhmä tuntee vastuuta myös Suomen taloudesta. Säästöpankit maksavat kaikki verot suoraan Suomeen, eivätkä harjoita kyseenalaista verosuunnittelua. Vuonna 2017 tuloveroja maksettiin 16,3 miljoonaa euroa. Säästöpankkiryhmä työllistää rahoitus- ja palvelualan ammattilaisia eri puolella maata ja on aktiivisesti mukana Finanssialan toimikunnissa kehittämässä Suomen pankkitoimintaa.

Ympäristövastuu

Säästöpankkiryhmä kantaa huolta myös ympäristöstä vastuullisena suomalaisena pankkiryhmänä. Työmatkoja ja neuvotteluja korvataan aktiivisesti puhelin- ja videopalavereilla. Turhaa paperin käyttöä vähennetään ja hankinnoissa suositaan ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja.

Vastuullisuusraportti tullaan julkaisemaan osana Säästöpankkiryhmän vuosikertomusta.

Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin

Pankkitoiminta

Pankkitoimintasegmenttiin sisältyvät Yhteenliittymän jäsen-säästöpankit, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj ja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj. Säästöpankit harjoittavat vähittäispankkitoimintaa ja Säästöpankkien Keskuspankki toimii niiden keskusluottolaitoksena. Sp-Kiinnitysluottopankki harjoittaa kiinnitysluottopankkitoimintaa.

Asiakkuudet

Säästöpankkien asiakkaat arvostavat omaa pankkia ja ovat valmiita suosittelemaan sitä myös tuttavilleen. Vuoden 2017 EPSI Rating -tutkimuksessa Säästöpankit ovat asiakastytyväisyydessä pankkien kärkikaksikossa. Asiakkuusmarkkinointiliiton Asiakkuusindeksissä asiakaskokemuksemme on pankkitoimialan paras. Säästöpankit tekevät vuosittain myös oman tutkimuksensa asiakkailleen. Vuonna 2017 tutkimukseen vastasi noin 10 800 asiakasta, joilta saatiin arvokasta tietoa palvelutyytyväisyydestä sekä ideoita jatkokehittämisen tueksi. Säästöpankkien asiakkaiden kokonaistyytyväisyys oli edelleen erinomaisella tasolla.

Mittaamme jatkuvasti onnistumistamme asiakasneuvotteluisa. Vuonna 2017 neuvottelujen suosittelemiseksi (NPS) parani selkeästi edellisestä vuodesta ja oli 79,6.

Asiakasmäärän kehitys

Säästöpankeissa oli vuoden 2017 lopussa reilut 477 000 asiakasta. Uusia asiakkuuksia avattiin vuoden aikana yli 29 000, ja heistä suurin osa oli lapsiperheitä. Kuluneen vuoden aikana Säästöpankeissa on keskitytty uusasiakashankinnan ohella erityisesti oman asiakaskunnan hoitoon. Vuoden 2017 aikana säästöpankkien asiakaspalvelijat tapasivat henkilökohtaisesti noin kolmanneksen kaikista asiakkaista.

Säästöpankin konseptoitu asiakas kohtaaminen, Oman Talouden Tuokio, toteutettiin vuonna 2017 noin 93 000 asiakkaalle. Siinä käydään laajasti läpi asiakkaan nykyiset ja tulevat pankkiasiantarpeet. Vuonna 2017 Säästöpankin pääpankkiseen ottaneiden asiakkaiden määrä kasvoi 3 prosenttia edellisvuodesta. Vakuutus- ja rahastosäästäjien määrä kasvoi lähes 10 prosenttia.

Säästöpankki kolmanneksi arvostetuin pankkibrändi

Pitkäjänteinen työ Säästöpankin brändin ja tunnettuuden kehittämiseksi on tuottanut tulosta vuoden 2017 aikana. Markkinointi&Mainonta -lehden ja Taloustutkimus Oy:n Brändien arvostus 2017 -tutkimuksessa Säästöpankki on kolmannella sijalla Suomen arvostetuimmista pankkibrändeistä.

Mobiilisovelluksen käyttö kasvaa nopeasti

Sp-mobiili -sovelluksen käyttö jatkoi edelleen voimakasta kasvuaan vuonna 2017 sekä henkilö- että yritysasiakkaissa. Sovelluksen käyttö kasvoi vuoden 2017 aikana noin 50 prosentilla, ja käytön määrässä mobiilisovellus on jo hyvin lähellä verkkopankkia. Uskomme, että kehitys jatkuu samansuuntaisena Sp-mobiilin uudistamisen ja asiakaskäyttäytymisen muutoksen myötä.

Säästöpankkiryhmä alkoi käyttää suomalaista puuta maksukortin valmistuksessa

Säästöpankkiryhmä juhlisti Suomen 100-vuotista itsenäisyyttä tuomalla ensimmäisenä suomalaisena pankkina markkinoille kortin, jonka valmistuksessa on käytetty suomalaista koivua. Koivukortista tuli suosittu asiakkaidemme keskuudessa. Säästöpankkien credit-kortteille lisättiin toimintavuoden aikana myös kortinhaltijalle maksuton ostoturvavakuutus lisäämään Säästöpankkiryhmän credit-korttien kilpailukykyä. Lähimaksaminen jatkoi voimakasta kasvuaan ja lähimaksuominaisuus lisättiin vuoden aikana myös Säästöpankin Visa Business Debit -yrityskortille.

Kiinnitysluottopankkitoiminta

Säästöpankkiryhmään kuuluva Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj:n tavoitteena on vahvistaa Säästöpankkiryhmän toimintaedellytyksiä kilpailukykyisen varainhankinnan kautta ja edistää omalla toiminnallaan Säästöpankkiryhmän strategian toteutumista. Sp-Kiinnitysluottopankki vastaa Säästöpankkiryhmän kiinteistöluottovakuudellisesta varainhankinnasta laskemalla liikkeen katettuja joukkolainoja.

Sp-Kiinnitysluottopankilla ei ole itsenäistä asiakasliiketoimintaa ja palveluverkostoa vaan Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat Säästöpankit välittävät ja myyvät asuntoluottoja Sp-Kiinnitysluottopankille. Säästöpankit myös hoitavat asiakkasuuhteet paikallisesti.

Tilikaudella Sp-Kiinnitysluottopankin toiminta eteni suunnitellusti ja luottokanta kasvoi vuoden loppuun mennessä 1 535 miljoonaan euroon.

Sp-Kiinnitysluottopankki laski lokakuussa lainaohjelmansa alla 500 miljoonan euron katetun joukkolainan. S&P Global Ratings myönsi katetulle joukkolainalle luottoluokituksen AAA.

Säästöpankkien Keskuspankki vahvisti rooliaan keskusluottolaitospalvelujen tuottajana

Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj on säästöpankkien omistama pankki, joka tuottaa säästöpankeille erilaisia keskusluottolaitospalveluita. Keskusluottolaitospalvelut keskittyvät maksuliike- ja tilinhoitajapalveluihin, Yhteenliittymän maksukorttien liikkeellelaskupalveluihin sekä likviditeettihallintaan, jälleenerahoitukseen ja tasehallintaan liittyviin palveluihin.

Säästöpankkien Keskuspankin liiketoiminnan painopiste ja tavoitteet siirtyivät vuoden 2017 aikana suunnitellun mukaisesti aiempien vuosien toimintojen perustamisen, käynnistämisen ja vakiinnuttamisen sijasta toimintojen ylläpitoon ja kehittämiseen tavalla, jolla Säästöpankkien Keskuspankki on voinut roolinsa mukaisesti tukea Säästöpankkiryhmän strategian toteuttamista.

Huhtikuussa 2017 S&P Global Ratings (S&P) nosti Säästöpankkien Keskuspankin pitkäaikaisen luottoluokituksen tasolta 'BBB+' tasolle A-, näkymät ovat vakaat. Samalla lyhytaikainen luottoluokitus vahvistettiin tasolle ('A-2').

Tuloskehitys (vertailutieto 1-12/2016)

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja oli 60,7 miljoonaa euroa (50,0). Korkokate oli 142,2 miljoonaa euroa (131,7), jossa kasvua oli 7,9 prosenttia. Palkkiotuotot ja -kulut nettona olivat 56,0 miljoonaa euroa (51,3), jossa oli kasvua 9,2 prosenttia. Sijoitustoiminnan ja kaupankäynnin nettotuotot olivat 41,0 miljoonaa euroa (19,1). Sijoitustoiminnan nettotuotot muodostuvat merkittävältä osin myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoituneista myyntivoitoista. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 2,6 miljoonaa euroa (12,2). Liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyy kertaluonteisia eräiä sekä tilikaudella että vertailukaudella. Vertailukauden liiketoiminnan muut tuotot sisälsivät 8,0 miljoonaa euroa Visa European kauppaan liittyviä tuottoja.

Henkilöstökulut kasvoivat vain vähän 0,8 prosenttia ollen 64,0 miljoonaa euroa (63,5). Pankkitoimintasegmentin henkilöstön määrä tilikauden lopulla oli 1 077 (1 076). Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 12,9 prosenttia 103,8 miljoonaan euroon (91,6).

Kasvu johtui ICT-kulujen kasvusta kauden aikana.

Pankkitoiminnan tase oli 10,5 miljardia euroa (9,6), jossa kasvua oli 8,8 prosenttia. Tasetta kasvatti Sp-Kiinnitysluottopankin 500 miljoonan euron suuruisen katetun joukkovelkakirjalainan liikkeeseen lasku. Luottolaitoksilta saadut talletukset pysyivät vertailuvuoden tasolla 228,5 miljoonassa eurossa (227,0). Asiakkailta saadut talletukset kasvoivat puolestaan 4,9 prosenttia 6,4 miljardiin euroon (6,1).

Lainat ja saamiset asiakkailta kasvoivat 11,7 prosenttia 7,8 miljardiin euroon (6,9). Kasvusta noin 2 prosenttia selittyi Säästöpankkien välittämien lainojen siirroista Aktia Hypoteekki-pankki Oyj:stä Säästöpankkien ja Sp-Kiinnitysluottopankin taseisiin vuoden 2017 aikana. Lainat ja saamiset luottolaitoksilta olivat 33,0 miljoonaa euroa (20,9).

Varainhoito ja henkivakuutus

Varainhoito- ja henkivakuutussegmenttiin sisältyy Sp-Rahastoyhtiö Oy sekä Sp-Henkivakuutus Oy. Sp-Rahastoyhtiö Oy harjoittaa sijoitusrahastojen hallinnointia sekä omaisuudenhoitoa ja Sp-Henkivakuutus Oy harjoittaa henkivakuutustoimintaa.

Säästöpankkiryhmän hallinnoimat rahastopääomat olivat vuoden 2017 lopussa 2,4 miljardia euroa (1,9), mikä oli 21 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Rahastojen osuudenomistajien määrä kasvoi 12 prosenttia ja rahastoilla oli tarkastelukauden päättyessä yhteensä 179 068 osuudenomistajaa (159 968).

Säästöpankkiryhmän rahastoyhtiö hallinnoi vuoden 2017 päättyessä 22 sijoitusrahastoa. Rahastovarainhoidon toimintamallin muutokseen 27.11.2017 liittyen aloitti neljä uutta erikoissijoitusrahastoa. Säästöpankki Korkopainoinen, - Tasapainoinen, - Osakepainoinen ja - Tuottohakuinen sijoittavat aikaisempien rahastovarainhoitosalkkujen sijoituskohteina olleisiin rahastoihin. Tilikauden aikana Säästöpankki High Yield -erikoissijoitusrahasto muutettiin Säästöpankki High Yield -sijoitusrahastoksi kesäkuussa 2017 ja Säästöpankki Trendi -erikoissijoitusrahasto sulautui Säästöpankki Maailma -sijoitusrahastoon 19.6.2017.

Nettomerkinnät Säästöpankkirahastoihin olivat vuoden 2017 aikana yhteensä 378,6 miljoonaa euroa (202,4). Tällä summalla Ryhmän rahastoyhtiö oli viidenneksi suurin 26:sta suomalaisesta rahastoyhtiöstä.

Vuoden 2017 päättyessä Säästöpankkirahastoista suurin oli Säästöpankki Korko Plus -sijoitusrahasto 547,1 miljoonan euron pääomilla. Rahasto oli 37 615 osuudenomistajalla myös suurin osuudenomistajien määrällä mitattuna. Eniten uutta pääomaa Säästöpankkirahastoista keräsi Säästöpankki Lyhytkorko -sijoitusrahasto, johon nettomerkinnot olivat 129,4 miljoonaa euroa.

Henkivakuutustoiminnan vakuutussäästöt kasvoivat vuoden aikana 23,1 prosenttia ollen vuoden lopussa 792,0 miljoonaa euroa (643,2). Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt olivat 671,2 miljoonaa euroa (516,5) kasvaen 30,3 prosenttia. Henkivakuutustoiminnan maksutulo nousi 169,7 miljoonaan euroon (138,0) ja kasvua edellisvuodesta oli 23,0 prosenttia. Korvauksia maksettiin 50,4 miljoonaa euroa (38,8), mikä tekee 29,9 prosentin kasvun vertailuvuoteen verrattuna. Korvaukset pitävät sisällään myös takaisinostot.

Tuloskehitys (vertailutieto 1-12/2016)

Varainhoito- ja henkivakuutussegmentin tulos ennen veroja oli 27,1 miljoonaa euroa (21,0).

Henkivakuutustoiminnan nettotuotot olivat 15,6 miljoonaa euroa (11,8) ja ne nousivat 31,7 prosenttia. Henkivakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotto oli 37,3 miljoonaa euroa (33,1).

Palkkiotuotot ja -kulut nettona olivat 23,4 miljoonaa euroa (21,3), mikä merkitsi 9,9 prosentin kasvua. Palkkiotuotot nousivat erityisesti suurempien asiakasvarojen ja hallinnoitavien pääomien myötä.

Liiketoiminnan kulut nousivat 10,5 prosenttia 13,4 miljoonaan euroon (12,1). Henkilöstökulut olivat 6,7 miljoonaa euroa (5,7). Segmentin henkilöstön lukumäärä tilikauden lopussa oli 79 (79). Liiketoiminnan muut kulut olivat 6,6 miljoonaa euroa (6,3).

Varainhoito- ja henkivakuutustoiminnan tase kasvoi tilikaudella 19,0 prosenttia ollen 851,0 miljoonaa euroa (715,0).

Muut toiminnot

Muihin toimintoihin sisältyy Säästöpankkiliitto osk, Sp-Koti Oy, Säästöpankkipalvelut Oy ja muut Ryhmään yhdisteltävät yhtiöt. Muut toiminnot eivät muodosta raportoitavaa segmenttiä.

Kiinteistönvälitykseen keskittyvä franchising-yhtiö Sp-Koti Oy kasvoi selvästi asuntomarkkinoita nopeammin liikevaihdon kasvaessa 13,3 prosenttia ja kauppamäärän 3,8 prosenttia. Asuntomarkkinoilla kiinteistönvälittäjien tekemien käytettyjen asuntojen kauppamäärä kasvoi noin 2,4 prosenttia. Yrittäjä- ja välittäjä määrässä ei tapahtunut edelliseen vuoteen muutoksia, vaan kasvu pohjautui välittäjien parempaan onnistumiseen ja myytyjen asuntojen keskihintojen nousuun.

Sp-Koti Oy:öön kuului 34 yritystä (32), yksi oma yksikkö ja keskimäärin kahdeksan toiminimiyrittäjää. Ketju on toimipisteiden määrän osalta neljänneksi ja myytävien kohteiden määrän osalta kolmanneksi suurin välitysketju Suomessa.

Hyvästä työstä ja vahvasta kasvusta Sp-Koti sai "vuoden 2017 kasvuyritys"-tunnustuksen Kauppalehdeltä.

Säästöpankkipalvelut Oy aloitti toimintansa 1.6.2017 SP Back Office Oy:n ja SP Taustataiturit Oy:n sulaututtua. Yhtiö muodostui kahden yhtiön ja kolmen pankin tekemien liikkeenluovutusten seurauksena ja pyrkii parantamaan Säästöpankkiryhmän kilpailuasemaa Suomen pankkikentässä tarjoamalla tehokkaita ja laadukkaita palveluita Säästöpankkien käyttöön. Yhtiöllä on viisi toimipistettä ja noin 110 työntekijää.

Olennaiset tapahtumat tilinpäätöspäivän jälkeen

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardi tuli voimaan 1.1.2018 ja korvaa kokonaisuudessaan IAS 39 standardin. Voimaantulon seurauksena tilinpäätöksen laadintaperiaatteet muuttuivat vuoden 2018 aloittavien saldojen osalta, vaikuttaen samalla myös aiemmilla tilikausilla tilinpäätökseen kirjattuihin rahoitusinstrumentteihin. Ryhmässä ei ole sovellettu IFRS 9 -standardia enenaikaisesti.

Ryhmässä päätettiin, että IFRS 9:n siirtymäsäännöksen salliman periaatteen mukaisesti vertailutietoja ei oikaista takautuvasti.

Kaikki tilinpäätösperiaatteen muutoksesta johtuvat kirjaukset rahoitusvaroihin tai -velkoihin kirjattiin edellisten tilikausien voittovarojen kautta siirtymähetkeltä niin, että siirtymähetkellä ei muutoksista synny tulosvaikutusta.

Merkittävimmät vaikutukset kirjausperiaatteissa liittyvät luokittelun muutoksiin ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan IFRS 9 -standardin säännösten mukaisesti. IFRS 9:n vaikutukset on esitetty osana tilinpäätöstä liitteessä 2.

Säästöpankkiliitto osk:in hallituksen tiedossa ei ole muita seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat Säästöpankkiryhmän taloudelliseen asemaan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

Vuoden 2018 näkymät

Toimintaympäristön näkymät

Vuoden 2017 jälkipuoliskolla koettu kasvun lievä hidastuminen on jäämässä väliaikaiseksi ja talouskehitys on vuoden 2018 alkaessa jälleen paranemassa. Maailmantalouden näkymä on kääntynyt uudelleen valoisampaan suuntaan, joten kansainvälinen talous tarjoaa Suomelle jopa voimistuvaa vetoapua. Samanaikaisesti investointien vahva kasvu helpottaa kapasiteettirajoitteita. Kotitalouksien kulutuskysynnän kannalta talouden perusolosuhteet ovat yhä suosiolliset: kuluttajien luottamus on historiallisen korkea, työllisyys paranee, korot ovat erittäin alhaiset ja ostovoimakas kasvaa inflaation lievistä kiihtymisestä huolimatta. Kotitalouksien velkaantuneisuus alkaa kuitenkin jo muodostua kulutusta rajoittavaksi tekijäksi ja yksityisen kulutuskysynnän kasvu saattaa jonkin verran hidastua vuoden 2017 tasosta. BKT-kasvun odotetaan silti yltävän lähelle kolmea prosenttia vuonna 2018.

Suomen talouden pitkän aikavälin kasvupotentiaalin turvaamiseksi työmarkkinoiden, sosiaaliturvan, sosiaali- ja terveystalouden, korkeakoulutuksen, yritystukijärjestelmän sekä verotuksen rakenteellista uudistamista on jatkettava. Päätöksenteko on kuitenkin poliittisesti vaikeaa ja tuloksia syntyy hitaasti. Ikäsi-donnaisten hoivamenojen noususta johtuvan kestävyysvajeen vuoksi julkisessa taloudessa ei ole liikkumavaraa hyvästä suhdannetilanteesta huolimatta. Poliittinen keskustelu näistä teemoista oletettavasti kiihtyy vuoden aikana maakuntavaalien ja kevään 2019 eduskuntavaalien vuoksi.

Tuleva vuosi käynnistyy sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta suotuisasti. Vahva talouskasvu tukee sijoitustuottoja ja yritysten näkymät pysyvät hyvänä. Osakkeiden ja yrityslainojen korkea arvostustaso on riskitekijä. Reaalikorkojen voimakas nousu todennäköisesti johtaisi voimakkaisiin liikkeisiin sijoitusmarkkinoilla. Keskuspankkien muutokset rahapolitiikassa ovat aikaisempia vuosia merkittävämmässä roolissa sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta. Euroopassa korkotason odotetaan kuitenkin pysyvän poikkeuksellisen matalana vielä vuonna 2018.

Liiketoiminnan näkymät

Markkinakorkojen matala taso haastaa tuloksentekoa edelleen vuonna 2018. Matala korkotaso ei kuitenkaan vaaranna Säästöpankkiryhmän tuloksentekoa tai vakavaraisuutta. Säästöpankkiryhmä on vakavarainen ja Ryhmän riskiasema on maltillinen.

Vuonna 2018 Säästöpankkiryhmän liiketoiminnan painopisteenä on edelleen Säästöpankkiryhmän kilpailukyvyn parantaminen ja asiakaskeskeisen strategian toteuttaminen. Tähän Säästöpankeilla on hyvät edellytykset. Ryhmän tavoite on saada vuoden 2018 aikana enemmän asiakkaita, jotka keskittävät pankkiasiointinsa Säästöpankkiin.

Säästöpankkiryhmän tuloksen ennen veroja arvioidaan yltävän samalle tasolle kuin vuonna 2017. Arvio perustuu tämän hetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä. Odotuksiin sisältyy taloudellisista olosuhteista johtuvaa epävarmuutta, millä on vaikutusta arvioituun lopputulokseen erityisesti lainojen arvonalentumisten ja sijoitustoiminnan tuottojen osalta.

Lisätietoja:

Toimitusjohtaja, Tomi Närhinen

puh. 040 724 3896

Tilinpäätöstiedote on tilintarkastettu.

Tiedotteet ja muu yritysinformaatio löytyvät Säästöpankkiryhmän kotisivuilta www.saastopankki.fi/saastopankkiryhma

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Liikevaihto:	Korkotuotot, palkkiotuotot, kaupankäynnin nettotuotot, sijoitustoiminnan nettotuotot, henkivakuutustoiminnan nettotuotot, liiketoiminnan muut tuotot
Liiketoiminnan tuotot yhteensä:	Korkokate, palkkiotuotot ja -kulut netto, kaupankäynnin nettotuotot, sijoitustoiminnan nettotuotot, henkivakuutustoiminnan nettotuotot, liiketoiminnan muut tuotot
Liiketoiminnan kulut yhteensä:	Henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut, poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
Kulu-tuottosuhte:	$\frac{\text{Liiketoiminnan kulut}}{\text{Liiketoiminnan tuotot}}$
Oman pääoman tuotto %:	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma, sis. määräysvallattomien osuuden (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$
Kokonaispääoman tuotto %:	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Taseen loppusumma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$
Omavaraisuusaste %:	$\frac{\text{Oma pääoma (sis. määräysvallattomien osuuden)}}{\text{Taseen loppusumma}}$

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (European Securities and Markets Authority, ESMA) ohjeet vaihtoehtoisista tunnusluvuista tulivat voimaan 3.7.2016. Vaihtoehtoisella tunnusluvulla tarkoitetaan taloudellista tunnuslukua, joka kuvaa mennyttä tai tulevaa taloudellista tulosta, taloudellista asemaa tai rahavirtoja ja joka on muu kuin IFRS-normistossa määritelty tai nimetty taloudellinen tunnusluku. Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä.

Säästöpankkiryhmällä ei ole käytössä vaihtoehtoisia tunnuslukuja, jotka eivät olisi johdettavissa tilinpäätöksen tiedoista, eikä esitetyissä tunnusluvuissa ole tapahtunut muutoksia.

TILINPÄÄTÖSTIEDOTE

Säästöpankkiryhmän tuloslaskelma

(1 000 euroa)	Liite	1-12/2017	1-12/2016
Korkotuotot		181 854	180 663
Korkokulut		-39 678	-48 970
Korkokate	4	142 176	131 693
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	5	79 159	71 428
Kaupankäynnin nettotuotot		3 156	-56
Sijoitustoiminnan nettotuotot	6	39 065	17 809
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	7	15 552	11 810
Liiketoiminnan muut tuotot	8	3 083	12 692
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		282 191	245 376
Henkilöstökulut		-79 781	-76 117
Liiketoiminnan muut kulut		-88 913	-81 944
Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä		-13 999	-10 732
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-182 693	-168 792
Arvonalentumistappiot rahoitusvaroista	10	-13 266	-8 411
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta		1 977	1 430
Tulos ennen veroja		88 210	69 603
Tuloverot		-16 316	-12 406
Tilikauden tulos		71 894	57 197
Jakautuminen:			
Omistajien osuus tuloksesta		70 424	56 361
Määräysvallattomien omistajien osuus tuloksesta		1 471	835
Yhteensä		71 894	57 197

Säästöpankkiryhmän laaja tuloslaskelma

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Tilikauden tulos	71 894	57 197
Muut laajan tuloksen erät		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleenmäärittämisestä johtuvat voitot (/tappiot)	-1 097	-194
Yhteensä	-1 097	-194
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Käyvän arvon rahaston muutos		
Käypään arvoon arvostamisesta	-3 906	17 057
Rahavirran suojauksesta	-1 038	254
Yhteensä	-4 944	17 312
Tilikauden laaja tulos	65 853	74 315
Jakautuminen:		
Omistajien osuus laajasta tuloksesta	63 384	72 796
Määräysvallattomien omistajien osuus laajasta tuloksesta	2 469	1 519
Yhteensä	65 853	74 315

Säästöpankkiryhmän tase

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2017	31.12.2016
Varat			
Käteiset varat		1 118 938	1 100 784
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		34 694	118 055
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	10	33 181	20 855
Lainat ja saamiset asiakkailta	10	7 753 391	6 942 744
Johdannaiset	11	53 220	72 024
Sijoitusomaisuus	12	1 260 677	1 306 780
Henkivakuutustoiminnan varat	13	855 422	708 374
Sijoitukset osakkuusyhtiöissä		7 952	7 086
Aineelliset hyödykkeet		51 341	56 711
Aineettomat hyödykkeet		28 725	22 137
Verosaamiset		3 009	3 977
Muut varat		125 555	64 119
Varat yhteensä		11 326 105	10 423 646
Velat ja oma pääoma			
Velat			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat		25 369	108 595
Velat luottolaitoksille	14	228 458	227 049
Velat asiakkaille	14	6 419 543	6 121 627
Johdannaiset	11	5 584	2 289
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	15	2 563 128	2 049 588
Henkivakuutustoiminnan velat	16	803 130	664 327
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		100 284	121 735
Verovelat		62 907	66 403
Varaukset ja muut velat		100 181	108 631
Velat yhteensä		10 308 585	9 470 245
Oma pääoma			
Peruspääoma		20 338	20 338
Rahastot		285 435	291 361
Kertyneet voittovarot		685 279	617 709
Säästöpankkiryhmän omistajien osuus yhteensä		991 053	929 408
Määräysvallattomien omistajien osuus		26 467	23 994
Oma pääoma yhteensä		1 017 520	953 402
Velat ja oma pääoma yhteensä		11 326 105	10 423 646

Säästöpankkiryhmän rahavirtalaskelma

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	71 894	57 197
Oikaisut eriin, joilla ei ole rahavirtavaikutusta	4 648	10 938
Maksetut tuloverot	-17 702	-13 158
Liiketoiminnan rahavirta ennen saamisten ja velkojen muutosta	58 841	54 976
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	136	9 021
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	3 203	6 351
Lainat ja saamiset asiakkailta	-817 076	-638 453
Myytävässä olevat rahoitusvarat	33 514	-19 836
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat, lisäys		-383
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat, vähennys	4 660	2 488
Henkivakuutustoiminnan varat	-112 659	-105 465
Muut varat	-61 052	-17 500
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	966 376	1 217 963
Velat luottolaitoksille	1 409	-124 192
Velat asiakkaille	314 089	212 167
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	520 909	1 001 904
Henkivakuutustoiminnan velat	138 803	120 091
Muut velat	-8 835	7 993
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	75 944	509 162
Investointien rahavirta		
Muut sijoitukset	-	40 980
Investoinnit sijoituskiinteistöihin sekä aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-21 904	-19 765
Sijoituskiinteistöjen sekä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	1 807	3 203
Investointien rahavirta yhteensä	-20 097	24 418
Rahoituksen rahavirta		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	5 724	15 461
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-26 155	-40 089
Voitonjako	-2 185	-1 826
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-22 616	-26 453
Rahavarojen muutos	33 231	507 127
Rahavarat tilikauden alussa	1 117 616	610 489
Rahavarat tilikauden lopussa	1 150 848	1 117 616

Rahavarat muodostuvat seuraavista eristä:

Käteiset varat	1 118 938	1 100 784
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	31 822	16 832
Rahavarat yhteensä	1 150 760	1 117 616

Oikaisut eriin, joilla ei ole rahavirtavaikutusta

Arvonalentumiset rahoitusvaroista	7 998	8 933
Käyvän arvon muutokset	-4 580	-2 122
Poistot ja arvonalentumiset sijoituskiinteistöistä sekä aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	17 358	12 985
Osakkuusyhtiöiden tulosvaikutus	-1 977	-1 430
Henkivakuutustoiminnan oikaisut	-29 686	-19 662
Myyntivoitot- ja tappiot sijoituskiinteistöistä sekä aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä	-781	-173
Tuloverot	16 316	12 406
Yhteensä	4 648	10 938

Saadut korot	193 521	191 955
Maksetut korot	52 902	65 832
Saadut osingot	5 156	2 644

Säästöpankkiryhmän oman pääoman muutoslaskelma

(1 000 euroa)	Perus- pääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kantarahasto	Käyvän arvon rahasto (myytävissä olevat)	Suojaus- instrument- tien rahasto	Vararahasto	Muut rahastot	Rahastot yhteensä	Voittovarot	Säästöpankki- ryhmän omis- tajien osuus yhteensä	Määräysval- lattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2016	20 338	59 122	34 475	21 163	3 651	68 076	81 278	267 766	570 131	858 235	22 458	880 694
Laaja tulos												
Tilikauden voitto									56 361	56 361	835	57 197
Muut laajan tuloksen erät				16 374	254			16 628	-194	16 434	684	17 118
Laaja tulos yhteensä		0	0	16 374	254	0	0	16 628	56 167	72 796	1 519	74 315
Liiketoimet omistajien kanssa												
Voitonjako									-1 876	-1 876		-1 876
Siirrot erien välillä		1 234					4 157	5 391	-5 391	0		0
Muut muutokset		-3		-14		1 592		1 575	-1 322	253	17	269
Oma pääoma yhteensä 31.12.2016	20 338	60 354	34 475	37 523	3 905	69 669	85 435	291 361	617 709	929 408	23 994	953 402
Oma pääoma 1.1.2017	20 338	60 354	34 475	37 523	3 905	69 669	85 435	291 361	617 709	929 408	23 994	953 402
Laaja tulos												
Tilikauden voitto									70 424	70 424	1 471	71 894
Muut laajan tuloksen erät				-4 913	-1 038			-5 951	-1 097	-7 048	998	-6 049
Laaja tulos yhteensä		0	0	-4 913	-1 038	0	0	-5 951	69 327	63 376	2 469	65 845
Liiketoimet omistajien kanssa												
Voitonjako									-2 177	-2 177		-2 177
Siirrot erien välillä										0		0
Muut muutokset						25		25	421	445	5	450
Oma pääoma yhteensä 31.12.2017	20 338	60 354	34 475	32 611	2 867	69 694	85 435	285 435	685 279	991 053	26 467	1 017 520

LAATIMISPERIAATTEET

LIITE 1: KUVAUS SÄÄSTÖPANKKIRYHMÄSTÄ JA SÄÄSTÖPANKKIEN YHTEENLIITTYMÄSTÄ

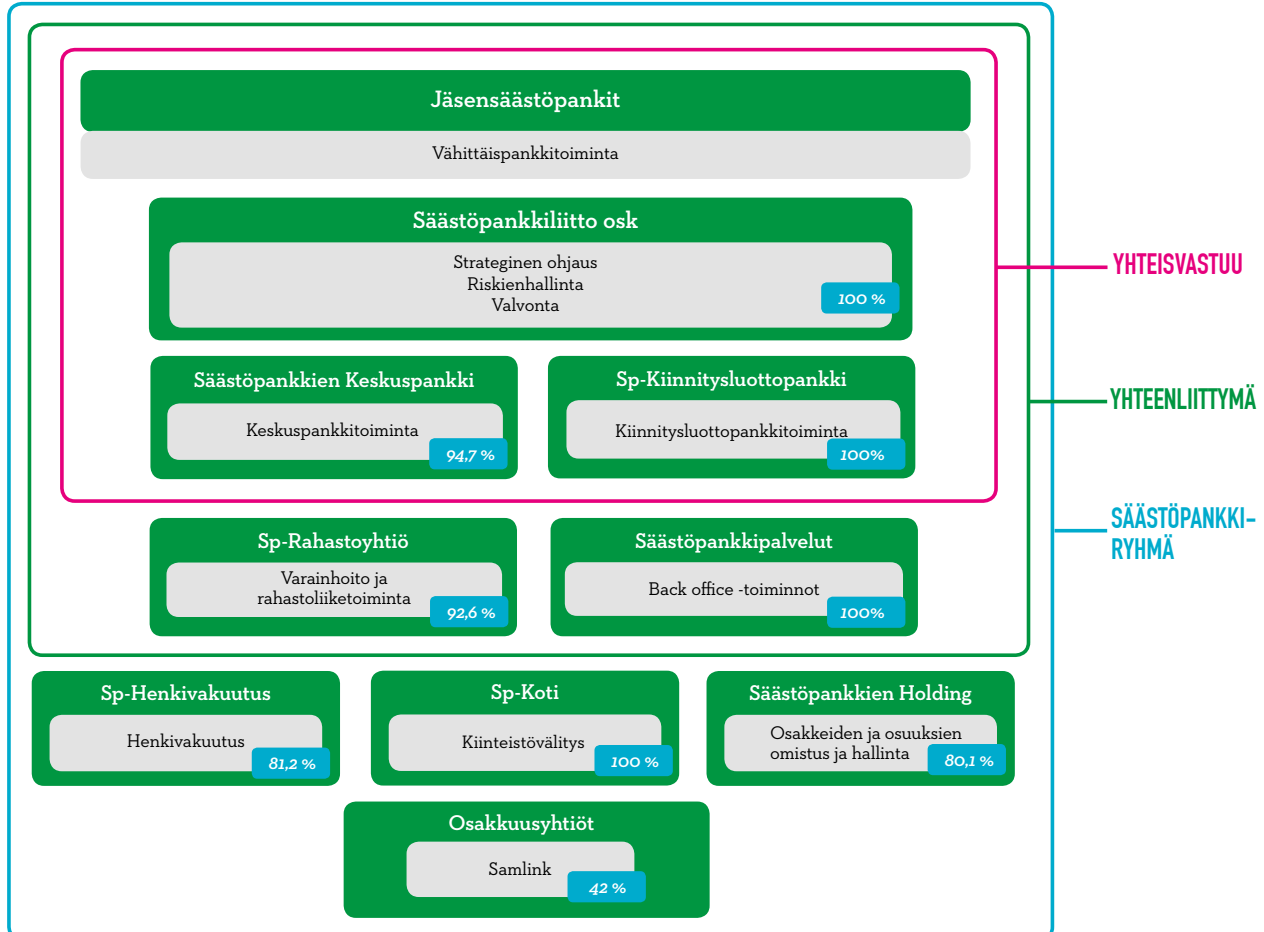
Säästöpankkiryhmä (jäljempänä myös "Ryhmä") on Suomen vanhin pankkiryhmä, joka koostuu Säästöpankkien yhteenliittymän muodostaneista Säästöpankeista, Keskusyhteisönä toimivasta Säästöpankkiliitosta sekä pankkien yhdessä omistamista tytä- ja osakkuusyhtiöistä. Säästöpankit ovat itsenäisiä alueellisia ja paikallisia pankkeja. Yhdessä Säästöpankit muodostavat pankkiryhmän, jossa yhdistyvät paikallisuus ja valtakunnallisuus. Säästöpankkien perustehtävä on edistää säästäväisyyttä ja asiakkaidensa taloudellista hyvinvointia lähellä asiakasta. Säästöpankit keskittyvät vähittäispankkitoimintaan, erityisesti päivittäisasiain, säästämisen ja sijoittamisen sekä lainaamisen palveluihin. Tuote- ja palveluvalikoimaa täydentävät Säästöpankkiryhmään kuuluvien tuote-yhtiöiden kanssa tuotettavat muut finanssialan palvelut ja tuotteet. Jäsen-säästöpankkien omistamat tuote- ja palveluyhtiöt tukevat ja edistävät Säästöpankkiryhmän liiketoimintaa joko vastuullaan olevien tuotteiden tai keskitetyn palvelutuotannon kautta. Ryhmän merkittävimmät tuote-yhtiöt ovat Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj, Sp-Henkivakuutus Oy, Sp-Rahastoyhtiö Oy, Säästöpankkipalvelut Oy sekä Sp-Koti Oy.

Säästöpankkien yhteenliittymään (jäljempänä myös "Yhteenliittymä") kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä an-

netussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 Säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, Säästöpankkipalvelut Oy ja Sp-Rahastoyhtiö Oy.

Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy ja Sp-Koti Oy. Säästöpankkiryhmä ei muodosta konsernia eikä luottolaitos-toiminnasta annetussa laissa määriteltyä konsolidointiryhmää, sillä Säästöpankkiliitto osk:illa ja sen jäsen-säästöpankeilla ei ole toisiinsa nähden konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa. Tämän vuoksi Säästöpankkiryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä.

Säästöpankkien yhteenliittymän ja sen ympärille muodostuvan Säästöpankkiryhmän rakenne on kuvattu alla olevassa kaaviossa (punainen kokonaisuus kuvaa yhteisvastuuta, vihreä Säästöpankkien yhteenliittymää ja sininen Säästöpankkiryhmää):

Säästöpankkipalvelut Oy aloitti toimintansa 1.6.2017 SP Back Office Oy:n ja SP Taustataiturit Oy:n sulaututtua. Yhtiö muodostui kahden yhtiön ja kolmen pankin tekemien liikkeenluovutusten seurauksena ja pyrkii parantamaan Säästöpankkiryhmän kilpailusemaa Suomen pankkikentässä tarjoamalla tehokkaita ja laadukkaita palveluita Säästöpankkien käyttöön. Yhtiöllä on viisi toimipistettä ja noin 110 työntekijää. Yritysjärjestely oli Ryhmän sisäinen eikä sillä ollut vaikutusta Ryhmän tulokseen tai omaan pääomaan.

Säästöpankkiliitto osk toimii koko Säästöpankkiryhmän ryhmäohjauksesta ja sisäisestä valvonnasta vastaavana Keskusyhteisönä. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisön Säästöpankkiliitto osk:n on laadittava Säästöpankkiryhmän yhdistelty tilinpäätös. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on vastuussa tilinpäätöksen laatimisesta.

Tilinpäätös laaditaan Säästöpankkiryhmän muodostamasta taloudellisesta kokonaisuudesta. Kaikki jäljempänä esitetyt luvut ovat Säästöpankkiryhmän lukuja ellei toisin ole mainittu.

Säästöpankkiliitto osk:n kotipaikka on Helsinki, ja sen rekisteröity osoite on Teollisuuskatu 33, 00510 Helsinki.

Jäljennökset Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksistä sekä puolivuositiedoksista ovat saatavissa osoitteesta www.saastopankki.fi/saastopankkiryhma tai Säästöpankkiliiton toimitiloista käyntiosoitteesta Teollisuuskatu 33, 00510 Helsinki.

Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on 14. helmikuuta 2018 hyväksynyt Säästöpankkiryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen 31. joulukuulta 2017 päättyvältä tilikaudelta ja tilinpäätös annetaan tiedoksi osuuskunnan kokoukselle 15.3.2018.

tuttaa paljon IAS 17:n mukaista rahoitusleasingin kirjanpito-käsittelyä. Taseeseen merkitsemisestä on kaksi helpotusta, jotka koskevat lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä arvoltaan enintään noin USD 5 000 olevia hyödykkeitä. Vuokralleantajien kirjanpito-käsittely tulee säilymään suurelta osin nykyisen IAS 17:n mukaisena. Säästöpankkiryhmässä on aloitettu standardin vaikutusten alustava arviointi. Sen mukaan erityisesti Säästöpankkiryhmän käytössä olevat vuokratilat konttoreille ja hallinnollisille yksiköille tuovat muutoksia Ryhmän laskentakäytäntöihin. Säästöpankkiryhmällä ei ole rahoitusleasingsopimuksella vuokralleotettuja omaisuuseriä. Standardin vaikutusta Säästöpankkiryhmän tulokseen, taseeseen, tilinpäätösraportointiin ja järjestelmävaatimuksiin arvioidaan olevan vähäiset standardissa annettujen, edellä mainittujen helpotusten vuoksi ja koska Säästöpankkiryhmän vuokrasopimuskanta ei ole euromääräisesti merkittävä. Standardin vaikutusten analysointi Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen on kuitenkin edelleen kesken ja lopullisten vaikutusten arviointi vaatii Ryhmän sopimuskannan tarkempaa analysointia.

- IFRS 17 Vakuutus sopimukset* (sovellettava 1.1.2021 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi standardi koskee vakuutus sopimuksia, ja auttaa sijoittajia ja muita tahoja paremmin ymmärtämään vakuuttajien altistumista riskeille, sekä niiden kannattavuutta ja taloudellista asemaa. Tämä standardi korvaa IFRS 4 -standardin. Standardin alustavien vaikutusten analysointia ei Säästöpankkiryhmässä ole aloitettu. Säästöpankkiryhmässä SP-Henkivakuutus Oy:n vakuutus sopimukset ovat IFRS 17:n piirissä, mutta vaikutusten arviointi edellyttää tarkempaa sopimustasoista analysointia.
- Muutokset IFRS 4:ään IFRS 9:n Rahoitusinstrumentit soveltaminen IFRS 4:n Vakuutus sopimukset kanssa (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla vastataan toimialan huoleen liittyen soveltamisen aloittamiseen eri ajankohdina. Standardiin tuodaan kaksi vaihtoehtoista menettelytapaa tilapäisen kirjanpidossa syntyvän yhteensopimattomuuden ja volatiliiteetin helpottamiseksi. Säästöpankkiryhmässä on päätetty ottaa siirtymäsäännös käyttöön Sp-Henkivakuutus Oy:n rahoitusvarojen osalta niin, että IFRS 9:n aloitus yhtiön osalta sovitetaan IFRS 17 voimaantumisen kanssa yhteen.
- Tulkinta IFRIC 22 Ulkomaanrahan määräiset liiketoimet ja etukäteisvastike* (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Kun ulkomaanrahan määräinen - omaisuuserään, kuluun tai tuottoon liittyvä - ennakkosuoritus maksetaan tai vastaanotetaan, IAS 21 Valuuttakurssien muutosten vaikutukset -standardi ei ota kantaa siihen, miten kyseisen erän muuntamisen toteutumispäivä määritetään. Tulkinta selvittää, että toteutumispäivä on se päivä, jolloin yhteisö alun perin kirjaa ennakkosuorituksesta ennakkomaksun tai tuloennakon. Liiketoimen muodostuessa useista ennakkosuorituksista, toteutumispäivä määritetään erikseen kullekin yksittäiselle suoritukselle. Standardimuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen, sillä Ryhmällä on hyvin vähän ulkomaanrahan määräisiä omaisuuseriä ja/tai liiketoimia.
- Muutokset IAS 40:ään - Sijoituskiinteistöjen siirrot* (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selvittävät, että johdon aikomusten muuttuminen ei yksinään osoita sijoituskiinteistön käyttötarkoituksen muuttumista. Käyttötarkoituksen muutosta osoittavat esimerkit standardissa on myös muutettu niin, että ne viittaavat myös rakenteilla olevaan kiinteistöön samoin kuin valmiiseen kiinteistöön. Standardimuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.

- Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin*, muutoskokoelma 2014-2016 (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 1 - ja IAS 28 -standardeja. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä.
- IFRIC 23 Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus* (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta selvittää kirjanpito-käsittelyä tilanteessa, jossa yhteisön verotuksellinen ratkaisu odottaa vielä veroviranomaisen hyväksymistä. Olennainen kysymys on arvioida, tuleeko veroviranomainen hyväksymään yhteisön tekemän valitsemien ratkaisun. Tätä harkittaessa oletetaan, että veroviranomaisella on pääsy kaikkeen asiaan kuuluvaan tietoon arvioidessaan ratkaisua. Standardimuutoksella ei ole näillä näkymin merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.
- Muutokset IFRS 9:ään Prepayment Features with Negative Compensation* (Alustava suomenkielinen otsikko: Ennen eräpäivää tapahtuvaa maksua koskevat ominaisuudet, joihin liittyy negatiivinen kompensaatio) (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset mahdollistavat joidenkin, ennen eräpäivää tapahtuvan maksun mahdollistavien rahoitusinstrumenttien arvostamisen jaksotettuun hankintamenuun. Standardimuutoksella ei ole näillä näkymin merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.
- Muutokset IAS 28:aan Long-term Interests in Associates and Joint Ventures* (alustava suomenkielinen otsikko: Pitkäaikaiset osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä) (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selvittävät, että sellaisiin pitkäaikaisiin osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, jotka muodostavat osan nettosijoituksesta osakkuus- tai yhteisyritykseen, sovelletaan IFRS 9 -standardia. Standardimuutoksella ei ole näillä näkymin merkittävää vaikutusta Säästöpankkiryhmän tilinpäätökseen.
- Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin*, muutoskokoelma 2015-2017 (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 3, IFRS 11, IAS 12 ja IAS 23 -standardeja. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä.

IFRS 9 standardin käyttöönotto

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit standardi tuli voimaan 1.1.2018 korvaten kokonaisuudessaan IAS 39 -standardin. Voimaantumisen seurauksena tilinpäätöksen laadintaperiaatteet muuttuivat vuoden 2018 avaavien saldojen osalta, vaikuttaen samalla myös aiemmillä tilikausilla tilinpäätökseen kirjattuihin rahoitusinstrumentteihin pääasiassa luokittelun ja odotettavissa olevien luottotappioiden kautta. Ryhmässä ei ole sovellettu IFRS 9 -standardia ennen aikaisesti.

Ryhmässä päätettiin, että IFRS 9 siirtymäsäännöksen salliman periaatteen mukaisesti vertailutietoja ei oikaista takautuvasti. Kaikki tilinpäätösperiaatteen muutoksesta johtuvat kirjaukset rahoitusvaroihin tai -velkoihin kirjattiin edellisten tilikausien voittovarojen kautta siirtymähetkeltä, siten, että siirtymähetkellä ei muutoksista synny tulosvaikutusta.

Merkittävimmät vaikutukset kirjauseriaa liittyvät luokitte-

lun muutoksiin ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan IFRS 9 standardin säännösten mukaisesti.

Suojauslaskennan osalta on valittu siirtymäsäännösten mukaisesti sovellettavan IFRS 9:n vaatimuksia suojauslaskennassa vain yleisen suojauslaskennan osalta, portfoliosuojauksen osalta jatketaan nykyistä, IAS 39:n mukaista soveltamista.

Sp-Henkivakuutus Oy:n osalta sovelletaan IFRS 17 -standardin myötä sallittua siirtymäsäännöstä jonka puitteissa IFRS 9 siirtymä sallitaan vasta 1.1.2021, samaan aikaan IFRS 17 pakollisen soveltamisen kanssa. Sp-Henkivakuutus Oy:n rahoitusvaroihin sovelletaan näin ollen IAS 39:n mukaisia säädöksiä kaudella 2018.

IFRS 9:n käyttöönotto vaikuttaa merkittävästi Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteisiin rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelun ja arvostamisen sekä rahoitusvarojen arvonalentumisen osalta. IFRS 9:llä on lisäksi vaikutuksia muihin standardeihin, joissa käsitellään rahoitusinstrumentteja, näistä merkittävimpänä IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot. IFRS 7:n mukaisten liitetietojen vertailulukuja ei päivitetä IFRS 9:n käyttöönoton seurauksena, standardin siirtymäsäännösten mukaisesti ja liitetiedot eivät näin ollen ole täysin vertailukelpoisia edellisen vuoden vastaavien tietojen kanssa 2018 tilinpäätöksessä. IFRS 9:n käyttöönoton vaikutukset kirjataan suoraan edellisten tilikausien voittovaroihin siirtymävaiheen 1.1.2018 avaavaan taseeseen.

Merkittävimmät IFRS 9:n vaikutukset Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuustunnuslukuihin ja omiin varoihin tulevat 1.1.2018 IFRS 9 siirtymäsäännösten mukaisista kirjauksista edellisten tili-

kausien voittovaroihin sekä taseen kirjausperiaatteiden muutoksista. Omiin varoihin vaikuttaa ensisijaisesti jatkossa tuloslaskelman kautta kirjattavat muutokset odotettavissa olevien luottotappioiden osalta, sekä riskipainotettuihin eriin tasearvojen muutokset kirjanpitoarvojen muuttumisen kautta.

Säästöpankkiryhmässä päätettiin, että vakavaraisuuslaskennassa ei tulla ottamaan käyttöön siirtymäsäännöksiä vaan IFRS 9 -standardista aiheutuvat vaikutukset huomioidaan Ryhmän ja pankkien vakavaraisuuslaskennassa heti täysimääräisinä.

Muutokset luokitteluun ja arvostamiseen liittyen

Päätettäessä rahoitusvaran luokittelusta ja arvostamisesta, IFRS 9:n mukaisesti kaikki rahoitusvarat, pois lukien oman pääoman ehtoiset instrumentit ja johdannaiset, arvioidaan sekä Ryhmällä käytössä olevia liiketoimintamalleja rahoitusvarojen hallinnointiin, että instrumentin sopimukseen perustuvien kassavirtojen luonnetta.

Rahoitusvarojen luokitteluun liittyen IAS 39:n mukaiset luokat, (käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat, myytävissä olevat, eräpäivään asti pidettävät sekä lainat ja muut saamiset) on korvattu IFRS 9:n mukaisilla luokilla:

- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (käyvän arvon rahasto)
- Jaksotettu hankintameno
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat

Rahoitusvelkojen luokitteluun ei IFRS 9:n myötä tule merkittävää muutosta, jolla olisi vaikutusta Säästöpankkiryhmään.

Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen IAS 39:n ja IFRS 9:n mukaisesti 1.1.2018 tilanteesta:

(1 000 euroa)	Luokittelu IAS 39	Luokittelu IFRS 9	Kirjanpitoarvo IAS 39 31.12.2017	Kirjanpitoarvo IFRS 9 1.1.2018
Käteiset varat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	16 684	16 684
	Lainat ja muut saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 102 254	1 102 254
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	33 181	33 174
Lainat ja saamiset yleisöltä	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	7 753 055	7 746 803
	Lainat ja muut saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	337	337
Johdannaisinstrumentit	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	53 220	53 220
Sijoitukset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	592 413	592 413
	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	582 508	582 508
	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	34 694	34 694
	Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	Jaksotettu hankintameno	41 763	41 404
	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettu hankintameno	1 000	1 000
Varat yhteensä			10 211 107	10 204 490

Rahoitusvelkojen luokitteluun ja arvostamiseen ei IFRS 9 -standardin käyttöönoton myötä tullut muutoksia.

Rahoitusvarojen täsmäytys IAS 39:n ja IFRS 9:n välillä kirjanpitoarvoin esitettynä:

Rahoitusvarat

(1 000 euroa)	IAS 39 kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudel- leen- arvostus	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Jaksotettu hankintameno				
Käteiset varat				
Tase 31.12.2017	1 118 938			
Luokittelu - käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-1 102 254		
Uudelleenarvostus			0	
Tase 1.1.2018				16 684
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta				
Tase 31.12.2017	33 181			
Uudelleenarvostus			-7	
Tase 1.1.2018				33 174
Lainat ja saamiset yleisöltä				
Tase 31.12.2017	7 753 391			
Luokittelu - käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-337		
Uudelleenarvostus			-6 252	
Tase 1.1.2018				7 746 803
Sijoitukset				
Tase 31.12.2017	41 763			
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista		1 000		
Uudelleenarvostus			-359	
Tase 1.1.2018				42 404
Jaksotettu hankintameno yhteensä	8 947 273	-1 101 590	-6 617	7 839 065
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Sijoitukset				
Tase 31.12.2017	1 175 920			
Luokittelu - Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (oman pääoman ehtoiset)		-2 196		
Luokittelu - Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (vieraan pääoman ehtoiset)		-580 312		
Luokittelu - Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-592 413		
Luokittelu - jaksotettu hankintameno		-1 000		
Tase 1.1.2018				0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (vieraan pääoman ehtoiset)				
Sijoitukset				
Tase 31.12.2017				
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista		580 312		
Tase 1.1.2018				580 312

(1 000 euroa)	IAS 39 kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudel- leen- arvostus	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (oman pääoman ehtoiset)				
Sijoitukset				
Tase 31.12.2017				
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista		2 196		
Tase 1.1.2018				2 196
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta yhteensä				
		582 508		582 508
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Johdannaisinstrumentit	53 220			53 220
Sijoitukset	34 694			34 694
Tase 31.12.2017	87 914			87 914
Luokittelu - jaksotettuun hankintamenuun olevista		1 102 590		1 102 590
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista		592 413		592 413
Tase 1.1.2018	87 914	1 695 003		1 782 917
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	87 914	1 695 003		1 782 917

IFRS 9 voimaantumisen myötä IFRS 9:n mukaisia luokitteluvaatimuksia on sovellettu seuraavasti niiden rahoitusvarojen osalta, joiden luokittelu on muuttunut IFRS 9:n soveltamisen seurauksena:

- Velkainstrumentit, jotka aiemmin luokiteltu myytävissä oleviksi, mutta joiden osalta rahavirtakriteereiden ei voi katsoa täyttyvän
  - Säästöpankkiryhmällä oli luokittelua tehtäessä velkainstrumentteja, joiden osalta rahavirtakriteerit eivät täytyneet niin, että sijoitukset olisi voitu luokitella jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavaksi. Nämä velkainstrumentit on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi. Tällaisten velkainstrumenttien yhteenlaskettu arvo Säästöpankkiryhmän taseessa oli siirtymähetkellä 42,6 miljoonaa euroa.
- Rahastosijoitukset
  - Säästöpankkiryhmässä rahastosijoitukset oli luokiteltu IAS 39:n mukaisesti myytävissä oleviksi. Rahastosijoitukset luetaan IAS 32:n mukaisesti vieraan pääoman ehtoiksi sijoituksiksi, niin, että rahavirtakriteereiden ei voida katsoa täyttyvän näiden rahastosijoitusten osalta. Tämän seurauksena nämä sijoitukset luokitellaan IFRS 9:n mukaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi. 1.1.2018 tilanteessa luokittelumuutoksen piirissä olevia rahastoja oli 532,5 miljoonaa euroa.
- Oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka luokitellaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavaksi
  - Säästöpankkiryhmässä on päätetty arvostaa strategisesti tärkeät osakkeet siirtymähetkellä peruuttamattomasti käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta niin, ettei näistä osakkeista luovuttaessa laajaan tuloslaskelmaan kirjattuja käyvän arvon muutoksia kirjata missään vaiheessa tulosvaikutteisesti. IAS 39:n mukaisesti nämä osakkeet on luokiteltu myytävissä oleviksi. Strategisesti tärkeät osakkeet käsittävät Ryhmän sisäiset omistukset.

IFRS 9:n seurauksena Säästöpankkiryhmässä ei ole sellaisia rahoitusvaroja tai -velkoja, joiden luokittelua on muutettu siten, että ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun tai joiden luokittelua on muutettu siirtämällä ne pois käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien ryhmästä siten, että ne arvostetaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta.

Muutokset arvonalentumisten laskemisessa

IFRS 9:n standardi tuo mukanaan uuden odotettavissa olevien luottotappioiden mallin arvonalentumisten laskemiseen korvaten samalla IAS 39:ssä käytetyn mahdollisen arvonalentumisen periaatteen. Odotettavissa olevan luottotappion määrä lasketaan arvioimalla rahoitusvaraan liittyvää luottoriskiä ja erityisesti sitä, onko rahoitusvaran luottoriski kasvanut merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen.

Odotettavissa oleva luottotappio kirjataan vieraan pääoman ehtoille instrumenteille, jotka on luokiteltu jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, sisältäen myös lainasitoumukset, takuusopimukset sekä myyntisaamiset.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan käytetään ryhmätasoisia malleja, jotka pääsääntöisesti pohjautuvat PD/LGD -laskentaan. Keskeiset tekijät malleissa ovat luottoluokituksiin pohjautuva laiminlyönnin todennäköisyys eli Probability of Default (PD) sekä tappio-osuus eli Loss Given Default (LGD), jonka laskennassa on huomioitu sopimukselle käytettävissä olevat vakuudet. Tulevaisuuden näkymät huomioidaan laskemalla erilaisia skenaariota Ryhmän pääekonomistin luomien talouden tilojen avulla.

Jos luottoriski ei ole luoton myöntämisen jälkeen merkittävästi kasvanut, lasketaan odotettavissa olevat luottotappiot perustuen 12 kuukauden odotettavissa olevaan luottotappioon. Mikäli luottoriski on luoton myöntämisen jälkeen kasvanut merkittävästi, arvonalentumiset lasketaan perustuen luoton elinkaaren aikana odotettavissa olevaan luottotappioon. Luottoriskin kasvu on merkittävä, mikäli sopimuksella on vähäisiä viiveitä (30 - 90 pv) tai

sopimuksen luottoluokka on heikentynyt joko absoluuttisesti tai suhteellisesti verrattuna sopimuksen alkamishetkeen. Ryhmään kuuluva pankki voi myös kirjata asiakkuudelle merkittävän luottoriskin kasvun muiden, harkinnassaan olevien tekijöiden perusteella. Maksukyvyttömyyden määritelmä on yhtenäinen kaikessa Ryhmän viranomaisraportoinnissa.

Oman pääoman täsmäytys IAS 39:n ja IFRS 9:n välillä

IFRS 9:n siirtymävaiheessa tapahtuneet muutokset kirjataan IFRS 9 -standardin sallimien siirtymäsäännösten puitteissa edellisten tilikausien voittovaroihin tai muihin rahastoihin. Merkittävimmät IFRS 9 -siirtymävaiheen omaan pääoman tehtävät kirjaukset esitetään alla olevassa taulukossa sisältäen täsmäytyksen rahoitusvarojen arvonalentumiskirjauksista IAS 39:n ja IFRS 9:n välillä.

(1 000 euroa)	31.12.2017	Muutos	1.1.2018
Käyvän arvon rahasto	32 611		
Uudelleenarvostus			
IFRS 9 odotettavissa olevat luottotappiot käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta luokiteltavat		1 256	
Yhteensä			1 256
Uudelleenluokittelu			
Käyvän arvon rahaston siirto			
Saamistodistukset		-1 983	
Osakkeet ja osuudet		-23 570	
Käyvän arvon rahaston siirto yhteensä			-25 553
Yhteensä			-25 553
Siirtymän verovaikutus		4 859	
Käyvän arvon rahasto yhteensä	32 611	-19 438	13 173
Voittovarot	685 279		
Uudelleenarvostus			
Arvonalentumisten purku			
IAS 39 tehdyt arvonalentumiset		29 053	
IAS 39 saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset		11 084	
Arvonalentumisten purku yhteensä			40 137
Odotettavissa olevat luottotappiot			
IFRS 9 odotettavissa olevat luottotappiot antolainaus		-46 978	
IFRS 9 odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön luokiteltavat		-359	
IFRS 9 odotettavissa olevat luottotappiot käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta luokiteltavat		-1 256	
IFRS 9 taseen ulkopuoliset erät		-1 921	
Odotettavissa olevat luottotappiot yhteensä			-50 513
Yhteensä			-10 376
Uudelleenluokittelu			
Käyvän arvon rahaston siirto			
Saamistodistukset		1 983	
Osakkeet ja osuudet		23 570	
Käyvän arvon rahaston siirto yhteensä			25 553
Yhteensä			25 553
Siirtymän verovaikutus		-3 035	
Voittovarot	685 279	12 142	697 421
Oma pääoma yhteensä *	1 017 520	-7 296	1 010 224

* Oma pääoma per 1.1.2018 sisältäen myös oman pääoman muut erät. Laskelmassa on kuvattu IFRS 9 -siirtymän vaikutus käyvän arvon rahastoon ja voittovaroihin.

Muilla tulevaisuudessa käyttöönotettavilla uusilla ja muutetuilla standardeilla ei arvioida olevan vaikutusta Säästöpankkiryhmän taloudellisiin raporteihin.

TILIKAUDEN TULOS

LIITE 3: SEGMENTTI-INFORMAATIO

Säästöpankkiryhmä raportoi segmenttitiedot IFRS 8 -standardin mukaisesti. IFRS 8:n mukaan raportointi ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle muodostaa segmenttiraportoinnin perustan. Tilinpäätöksessä segmenttitietona esitettävän informaation segmenttijako perustuu täten samaan jakoon, jota noudatetaan johdon raportoinnissa.

Säästöpankkiryhmän ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä toimii Säästöpankkiliitto osk:n hallitus. Säästöpankkiliitto osk toimii Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisönä, ja Säästöpankkiliitto osk:n sääntöjen mukaan Säästöpankkiryhmän resurssien kohdistamisesta ja tuloksellisuuden arvioinnista vastaa ensisijaisesti Keskusyhteisön hallitus.

Säästöpankkiryhmän raportoitavat segmentit ovat Pankkitoiminta sekä Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta. Raportoita viin segmentteihin kuulumaton toiminta esitetään täsmäytyslaskelmilla.

Pankkitoimintasegmenttiin sisältyvät jäsensäästöpankit, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj ja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj. Säästöpankit harjoittavat vähittäispankkitoimintaa. Säästöpankkien Keskuspankki toimii jäsenpankkien keskusluottolaitoksena. Sp-Kiinnitysluottopankki harjoittaa kiinnitysluottopankkitoimintaa. Pankkitoiminnan merkittävimmät tuottoerät ovat korkokate, palkkiotuotot ja sijoitustoiminnan tuotot. Merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstökulut sekä muut liiketoiminnan kulut.

Varainhoito- ja henkivakuutussegmenttiin sisältyy Sp-Rahastoyhtiö Oy sekä Sp-Henkivakuutus Oy. Sp-Rahastoyhtiö Oy harjoittaa sijoitusrahastojen hallinnointia sekä omaisuudenhoitoa ja Sp-Henkivakuutus Oy harjoittaa henkivakuutustoimintaa. Varainhoito- ja henkivakuutussegmentin merkittävimmät tuottoerät ovat palkkiotuotot, vakuutusmaksutulo sekä sijoitustoiminnan tuotot. Merkittävimmät kuluerät ovat palkkiokulut, korvauskulut, henkilöstökulut sekä liiketoiminnan muut kulut.

Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Ryhmän sisäiset transaktiot eliminoidaan raportoitavien segmenttien sisällä ja välillä. Hankintamenoeliminoinnit, määräsvallattomien omistajien osuus sekä muut Ryhmän sisäiset järjestelyt sisältyvät täsmäytyslaskelmilla esitettäviin eliminoiteihin.

Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu markkinahintoihin.

IFRS 8:n mukaisesti Säästöpankkiryhmän tulee ilmoittaa, jos tuotot liiketoimista yhden yksittäisen ulkoisen asiakkaan kanssa ylittävät 10 prosenttia Ryhmän tuotoista. Säästöpankkiryhmällä ei ole asiakkaita, joiden tuotot ylittäisivät 10 prosenttia Ryhmän tuotoista.

Tuloslaskelma 2017 (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito ja henkivakuutus	Raportoittavat segmentit yhteensä
Korkokate	142 158	-14	142 143
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	56 015	23 412	79 427
Sijoitustoiminnan ja kaupankäynnin nettotuotot	41 047	1 371	42 418
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot		15 552	15 552
Liiketoiminnan muut tuotot	2 557	85	2 642
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	241 777	40 406	282 182
Henkilöstökulut	-63 966	-6 731	-70 696
Liiketoiminnan muut kulut ja poistot yhteensä	-103 840	-6 620	-110 460
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-167 806	-13 350	-181 156
Arvon alentumistappiot rahoitusvaroista	-13 266		-13 266
Tulos ennen veroja	60 705	27 055	87 761
Tuloverot	-10 831	-5 413	-16 244
Tilikauden tulos	49 874	21 643	71 517
Tase 2017			
Käteiset varat	1 118 938		1 118 938
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	9 325		9 325
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	32 961		32 961
Lainat ja saamiset asiakkailta	7 754 952		7 754 952
Johdannaiset	53 220		53 220
Sijoitusomaisuus	1 298 390		1 298 390
Henkivakuutustoiminnan varat		840 060	840 060
Muut varat	202 796	10 931	213 727
Varat yhteensä	10 470 581	850 991	11 321 572
Velat luottolaitoksille	228 458		228 458
Velat asiakkaille	6 422 745		6 422 745
Johdannaiset	5 584		5 584
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	2 563 128		2 563 128
Henkivakuutustoiminnan velat		812 963	812 963
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	100 200		100 200
Muut velat	149 128	7 829	156 956
Velat yhteensä	9 469 243	820 791	10 290 034
Henkilöstön määrä tilikauden lopussa	1 077	79	1 156

Täsmäytyslaskelmat (1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Tuotot		
Raportoitavien segmenttien tuotot yhteensä	282 182	247 399
Allokoimattomat tuotot, muut toiminnot	9	-2 023
Säästöpankkiryhmän tuotot yhteensä	282 191	245 376
Tulos		
Raportoitavien segmenttien tulos yhteensä	71 517	58 455
Allokoimattomat erät, muut toiminnot	377	-1 258
Säästöpankkiryhmän tulos yhteensä	71 894	57 197

	31.12.2017	31.12.2016
Varat		
Raportoitavien segmenttien varat yhteensä	11 321 572	10 341 068
Allokoimattomat varat, muut toiminnot	4 533	82 578
Säästöpankkiryhmän varat yhteensä	11 326 105	10 423 646
Velat		
Raportoitavien segmenttien velat yhteensä	10 290 034	9 358 126
Allokoimattomat velat, muut toiminnot	18 551	112 119
Säästöpankkiryhmän velat yhteensä	10 308 585	9 470 245

Tuloslaskelma 2016 (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito ja henkivakuutus	Raportoitavat segmentit yhteensä
Korkokate	131 722	-26	131 696
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	51 285	21 295	72 579
Sijoitustoiminnan ja kaupankäynnin nettotuotot	19 099		19 099
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot		11 810	11 810
Liiketoiminnan muut tuotot	12 201	13	12 215
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	214 306	33 093	247 399
Henkilöstökulut	-63 488	-5 739	-69 226
Liiketoiminnan muut kulut ja poistot yhteensä	-91 954	-6 344	-98 299
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-155 442	-12 083	-167 525
Arvon alentumistappiot rahoitusvaroista	-8 411		-8 411
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta	-482		-482
Tulos ennen veroja	49 971	21 010	70 982
Tuloverot	-8 281	-4 246	-12 527
Tilikauden tulos	41 690	16 765	58 455

Tase 2016			
Käteiset varat	1 100 784		1 100 784
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	9 460		9 460
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	20 855		20 855
Lainat ja saamiset asiakkailta	6 942 946		6 942 946
Johdannaiset	72 024		72 024
Sijoitusomaisuus	1 344 047		1 344 047
Henkivakuutustoiminnan varat		708 019	708 019
Muut varat	135 912	7 019	142 931
Varat yhteensä	9 626 030	715 038	10 341 068
Velat luottolaitoksille	227 049		227 049
Velat asiakkaille	6 123 301		6 123 301
Johdannaiset	2 289		2 289
Liikkeeseenlasketut velkakirjat	2 049 588		2 049 588
Henkivakuutustoiminnan velat		671 125	671 125
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	121 438	213	121 651
Muut velat	155 549	7 574	163 123
Velat yhteensä	8 679 214	678 912	9 358 126
Henkilöstön määrä kauden lopussa	1 076	79	1 155

LIITE 4: KORKOKATE

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Korkotuotot		
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavista saamistodistuksista	4 366	4 457
Lainoista ja saamisista luottolaitoksilta	576	320
Lainoista ja saamisista asiakkailta *	135 608	131 978
Saamistodistuksista	14 782	16 703
Johdannaissopimuksista		
Suojaavista johdannaisista	24 559	24 326
Muista kuin suojaavista johdannaisista	216	252
Muista	1 747	2 626
Yhteensä	181 854	180 663
* josta korkotuotot arvonalentuneille lainoille	611	557
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	-4 380	-4 460
Veloista asiakkaille	-18 453	-26 543
Johdannaissopimuksista		
Suojaavista johdannaisista	-2 864	-3 133
Muista kuin suojaavista johdannaisista	-1	-106
Liikkeeseenlasketuista velkakirjoista	-11 229	-10 678
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus	-2 526	-3 071
Muista	-225	-979
Yhteensä	-39 678	-48 970
Korkokate	142 176	131 693

LIITE 5: PALKKIOTUOTOT JA -KULUT, NETTO

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	20 717	19 419
Talletuksista	827	977
Maksuliikenteestä	31 033	29 126
Arvopapereiden välittämisestä	2 012	1 874
Rahastoista	23 574	18 145
OmaisuuDENhoidosta	145	1 978
Lainopillisista tehtävistä	3 532	3 145
Arvopaperien säilytyspalkkiot	1 109	1 253
Vakuutusten välityksestä	1 773	1 645
Takauksista	1 355	1 307
Muista	2 578	2 554
Yhteensä	88 655	81 422
Palkkiokulut		
Maksuliikenteestä	-3 201	-3 208
Arvopapereista	-1 339	-1 229
Rahastoista	-123	-
OmaisuuDENhoidosta	-709	-468
Muista *	-4 125	-5 090
Yhteensä	-9 497	-9 994
* josta merkittävimpänä maksujenvälityspalkkiokulut 1 815 tuhatta euroa (1 714 tuhatta euroa).		
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	79 159	71 428

LIITE 6: SIOJITUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot		
Saamistodistuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	310	145
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretyt	4 103	2 988
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	-145	-191
Saamistodistuksista yhteensä	4 267	2 941
Osakkeista ja osuuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	1 563	312
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretyt	31 167	12 396
Arvonalentumiset	-160	-331
Osinkotuotot	5 156	2 644
Osakkeista ja osuuksista yhteensä	37 726	15 021
Yhteensä	41 993	17 962
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot		
Vuokra- ja osinkotuotot	7 106	6 858
Myyntivoitot ja -tappiot	367	283
Muut tuotot sijoituskiinteistöistä	82	185
Vastike- ja hoitokulut	-5 091	-5 051
Poistot ja arvonalentumiset sijoituskiinteistöistä	-5 353	-2 374
Vuokrakulut sijoituskiinteistöistä	-39	-53
Yhteensä	-2 928	-153
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	39 065	17 809

LIITE 7: HENKIVAKUUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Vakuutusmaksutulo		
Säästöpankkiryhmän osuus	169 683	137 975
Jälleenvakuuttajien osuus	-253	-180
Sijoitustoiminnan nettotuotot *	37 348	33 102
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset	-50 426	-38 812
Korvausvastuun muutos	-2 124	-497
Vakuutusvelan muutos		
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-136 390	-118 410
Muut	-2 286	-1 368
Henkivakuustoittoiminnan nettotuotot yhteensä	15 552	11 810
* Sijoitustoiminnan nettotuotot		
Korkokate	192	569
Osinkotuotot	473	516
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	-	275
Realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot	-259	5 426
Realisoitumattomat arvonmuutokset	27 032	21 747
Muut sijoitukset	393	-105
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-98	22
Sijoitussidonnaisten asiakasvarojen nettotuotot	9 615	4 651
Yhteensä	37 348	33 102

LIITE 8: LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

(1 000 euroa)	1-12/2017	1-12/2016
Vuokra- ja osinkotuotot oman käytön kiinteistöistä	162	177
Myyntivoitot oman käytön kiinteistöistä	-	103
Pankkitoiminnan muut tuotot	2 323	11 936
Muut	598	476
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	3 083	12 692

VARAT

LIITE 9: RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN LUOKITTELU

31.12.2017 (1 000 euroa)	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat	Eräpäivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvai- kutteisesti kirjattavat	Käyvän arvon optio	Muut rahoitusvelat	Ei rahoitusvaroja /-velkoja	Yhteensä
Käteiset varat	1 118 938							1 118 938
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					34 694			34 694
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	33 181							33 181
Lainat ja saamiset asiakkailta	7 753 391							7 753 391
Johdannaiset				53 220				53 220
suojaavat johdannaiset				53 220				
josta rahavirran				4 383				
josta käyvän arvon				48 837				
Sijoitusomaisuus		1 175 920	41 763				42 994	1 260 677
Henkivakuutustoiminnan varat*		181 178			672 980		1 264	855 422
Varat yhteensä	8 905 510	1 357 098	41 763	53 220	707 674	0	44 258	11 109 522

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					25 369			25 369
Velat luottolaitoksille						228 458		228 458
Velat asiakkaille						6 419 543		6 419 543
Johdannaiset				5 584				5 584
suojaavat johdannaiset				5 584				
josta käyvän arvon				5 584				
Liikkeeseen lasketut velkakirjat						2 563 128		2 563 128
Henkivakuutustoiminnan velat*					671 784	128 764	2 582	803 130
Velat, joilla on huonompi etuoikeus						100 284		100 284
Velat yhteensä	0	0	0	5 584	697 153	9 440 178	2 582	10 145 497

*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset ja niihin liittyvät velat.

31.12.2016 (1 000 euroa)	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat	Eräpäivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvai- kutteisesti kirjattavat	Käyvän arvon optio	Muut rahoitusvelat	Ei rahoitusvaroja /-velkoja	Yhteensä
Käteiset varat	1 100 784							1 100 784
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					118 055			118 055
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	20 855							20 855
Lainat ja saamiset asiakkailta	6 942 744							6 942 744
Johdannaiset				72 024				72 024
suojaavat johdannaiset				71 852				
josta rahavirran				5 678				
josta käyvän arvon				66 174				
muut kuin suojaavat johdannaiset				172				
Sijoitusomaisuus		1 217 701	46 454				42 625	1 306 780
Henkivakuutustoiminnan varat*		187 205			518 043		3 127	708 374
Varat yhteensä	8 064 383	1 404 906	46 454	72 024	636 098	0	45 751	10 269 616

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					108 595			108 595
Velat luottolaitoksille						227 049		227 049
Velat asiakkaille						6 121 627		6 121 627
Johdannaiset				2 289				2 289
suojaavat johdannaiset				2 247				
josta rahavirran				2 247				
josta käyvän arvon				42				
Liikkeeseenlasketut velkakirjat						2 049 588		2 049 588
Henkivakuutustoiminnan velat*					515 377	146 574	2 376	664 327
Velat, joilla on huonompi etuoikeus						121 735		121 735
Velat yhteensä	0	0	0	2 289	623 972	8 666 574	2 376	9 295 210

*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset ja niihin liittyvät velat.

LIITE 10: LAINAT JA SAAMISET

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset	32 221	19 232
Luotot ja muut saamiset	960	1 623
Yhteensä	33 181	20 855
Lainat ja saamiset asiakkailta		
Käytetyt tililuotot	83 759	82 767
Lainat	7 282 472	6 520 581
Korkotukilainat	329 265	279 612
Valtion varoista välitetyt lainat	3 064	4 037
Luottokortit	93 441	82 383
Takaussaamiset	503	2 350
Muut saamiset	550	2 168
Arvonalentumistappiot	-39 661	-31 155
Yhteensä	7 753 391	6 942 744
Lainat ja saamiset yhteensä	7 786 572	6 963 599

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumistappiot (1 000 euroa)	Sopimuskohtaisesti arvostetut	Ryhmäkohtaisesti arvostetut	Yhteensä
Arvonalentumiset 1.1.2017	24 856	6 298	31 155
+ arvonalentumistappioiden lisäykset	10 286	6 087	16 373
- arvonalentumistappioiden peruutukset	-1 657	-1 302	-2 959
- lopulliset luottotappiot	-4 908		-4 908
Arvonalentumiset 31.12.2017	28 577	11 084	39 661

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumistappiot (1 000 euroa)	Sopimuskohtaisesti arvostetut	Ryhmäkohtaisesti arvostetut	Yhteensä
Arvonalentumiset 1.1.2016	20 263	5 701	25 963
+ arvonalentumistappioiden lisäykset	9 159	2 422	11 581
- arvonalentumistappioiden peruutukset	-993	-1 824	-2 817
- lopulliset luottotappiot	-3 572		-3 572
Arvonalentumiset 31.12.2016	24 856	6 298	31 155

LIITE 11: JOHDANNAISET JA SUOJAUSLASKENTA

Säästöpankkiryhmä suojaa korkoriskiään sekä käyvän arvon että rahavirran muutoksilta ja soveltaa suojaussuhteisiin suojauslaskentaa. Käyvän arvon suojauksen kohteena on kiinteäkorkoinen ottolainaus. Rahavirran suojauksen kohteena on vaihtuvakorkoisen antolainauksen tuleva korkovirta.

Käypää arvoa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmassa erään "Kaupankäynnin nettotuotot". Käypää arvoa suojattaessa myös suojattava kohde on suojauksen ajan arvostettu käypään arvoon, vaikka se muuten arvostettaisiin jaksotettuun hankintamenuun. Suojattavan kohteen käyvän arvon muutos on kirjattu taseessa kyseisen tase-erän oikaisuksi ja

tuloslaskelmassa erään "Kaupankäynnin nettotuotot". Suojaavien johdannaisten korot esitetään korkotuottoina ja -kuluina niiden luonteen mukaisesti.

Rahavirtaa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan laskennallisilla veroilla oikaistuna oma-osa pääomassa olevaan suojausinstrumenttien rahastoon. Käyvän arvon muutoksen tehoton osuus kirjataan suoraan tuloslaskelman erään "Kaupankäynnin nettotuotot". Kaupankäynnin nettotuottoihin kirjataan myös suojaavina instrumentteina kirjattujen korko-optioiden aika-arvon muutos, koska aika-arvo ei ole osa suojaussuhdetta. Suojaavien johdannaisten korot esitetään korkotuottoina ja -kuluina niiden luonteen mukaisesti.

31.12.2017 (1 000 euroa)	Nimellisarvo/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot	
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta		Varat	Velat
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käyvän arvon suojaus	174 480	1 827 209	309 000	2 310 689	48 837	5 584
Korkojohdannaiset	105 000	1 755 000	309 000	2 169 000	44 651	2 475
Osake- ja indeksijohdannaiset	69 480	72 209		141 689	4 186	3 109
Rahavirran suojaus	15 000	20 000	30 000	65 000	4 383	
Korkojohdannaiset	15 000	20 000	30 000	65 000	4 383	
Yhteensä	189 480	1 847 209	339 000	2 375 689	53 220	5 584

Johdannaiset yhteensä

53 220

5 584

Kaudella 1-12/2017 kirjattiin -1 298 tuhatta euroa tehokasta rahavirran suojausta muihin laajan tuloksen eriin. Rahavirran suojauksen tehoton osuus kaudella oli 67 tuhatta euroa ja se on kirjattu kaupankäynnin nettotuottoihin.

Periodit, joiden aikana suojattujen rahavirtojen odotetaan vaikuttavan tulokseen ovat seuraavat:

(1 000 euroa)	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	1 629	2 551	457	4 637
Yhteensä	1 629	2 551	457	4 637

31.12.2016 (1 000 euroa)	Nimellisarvo/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot	
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta		Varat	Velat
Muut kuin suojaavat johdannaiset						
Korkojohdannaiset	15 000			15 000		42
Luottojohdannaiset	5 000			5 000	172	
Yhteensä	20 000	0	0	20 000	172	42
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käyvän arvon suojaus	130 949	1 603 491	10 000	1 744 440	66 174	2 247
Korkojohdannaiset	55 000	1 489 000	10 000	1 554 000	62 860	
Osake- ja indeksijohdannaiset	75 949	114 491		190 440	3 314	2 247
Rahavirran suojaus		25 000		25 000	5 678	
Korkojohdannaiset		25 000		25 000	5 678	
Yhteensä	130 949	1 628 491	10 000	1 769 440	71 852	2 247
Johdannaiset yhteensä					72 024	2 289

Kaudella 1-12/2016 kirjattiin 318 tuhatta euroa tehokasta rahavirran suojausta muihin laajan tuloksen eriin. Rahavirran suojauksen tehoton osuus kaudella oli -172 tuhatta euroa ja se on kirjattu kaupankäynnin nettotuottoihin.

Periodit, joiden aikana suojaattujen rahavirtojen odotetaan vaikuttavan tulokseen ovat seuraavat:

(1 000 euroa)	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	1 569	3 691	974	6 234
Yhteensä	1 569	3 691	974	6 234

LIITE 12: SIOITUSOMAISUUS

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	623 796	700 564
Osakkeet ja osuudet	552 125	517 137
Yhteensä	1 175 920	1 217 701
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset		
Saamistodistukset	41 763	46 454
Yhteensä	41 763	46 454
Sijoituskiinteistöt	42 994	42 625
Sijoitusomaisuus yhteensä	1 260 677	1 306 780

Myytavissä olevat rahoitusvarat ja eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

31.12.2017 (1 000 euroa)	Myytavissä olevat saamistodistukset	Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet			Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	Kaikki yhteensä
		Käypään arvoon	Käypään arvoon	Hankinta- menoon*		
					Jaksotettuun hankintamenoon	
Noteeratut	595 490	542 941		542 941	41 763	1 180 194
Julkisyhteisöiltä	138 105				2 004	140 109
Muilta	457 385	542 941		542 941	39 759	1 040 085
Muut kuin noteeratut	28 306	5 662	3 521	9 184		37 489
Muilta	28 306	5 662	3 521	9 184		37 489
Yhteensä	623 796	548 603	3 521	552 125	41 763	1 217 683

* Oman pääoman ehtoiset instrumentit, joilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa ja joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää.

Myytavissä olevien rahoitusvarojen arvon alentumistappiot (1 000 euroa)	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Arvon alentumiset 1.1.2017	1 239	778	2 017
+ arvonalentumistappioiden lisäykset	145	160	305
- arvonalentumistappioiden peruutukset	-1 256	-138	-1 394
Arvon alentumiset 31.12.2017	128	800	928

Myytavissä olevat rahoitusvarat ja eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

31.12.2016 (1 000 euroa)	Myytavissä olevat saamistodistukset	Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet			Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	Kaikki yhteensä
		Käypään arvoon	Käypään arvoon	Hankinta- menoon*		
Noteeratut	659 731	509 653		509 653	46 454	1 215 838
Julkisyhteisöiltä	178 724				43 645	222 369
Muilta	481 007	509 653		509 653	2 809	993 469
Muut kuin noteeratut	40 833	5 077	2 408	7 484		48 317
Muilta	40 833	5 077	2 408	7 484		48 317
Yhteensä	700 564	514 729	2 408	517 137	46 454	1 264 155

* Oman pääoman ehtoiset instrumentit, joilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa ja joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää.

Myytavissä olevien rahoitusvarojen arvon alentumistappiot (1 000 euroa)	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Arvon alentumiset 1.1.2016	1 217	1 429	2 646
+ arvonalentumistappioiden lisäykset	264	331	595
- arvonalentumistappioiden peruutukset	-242	-982	-1 224
Arvon alentumiset 31.12.2016	1 239	778	2 017

LIITE 13: HENKIVAKUUTUSTOIMINNAN VARAT

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Sijoitusrahastot	390 543	330 174
Varainhoitosalkut	123 027	93 696
Muu sijoitussidonnainen kateomaisuus	157 613	92 637
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset yhteensä	671 183	516 506
Muut sijoitukset		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	1 797	1 537
Yhteensä	1 797	1 537
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	3 403	8 243
Osakkeet ja osuudet	177 775	178 961
Yhteensä	181 178	187 205
Muut sijoitukset yhteensä	182 975	188 741
Henkivakuutustoiminnan sijoitukset yhteensä	854 158	705 247
Muut varat		
Muut saamiset	962	2 846
Siirtosaamiset	302	280
Muut varat yhteensä	1 264	3 127
Henkivakuutustoiminnan varat yhteensä	855 422	708 374

Henkivakuutuksen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen saamistodistusten, osakkeiden ja osuuksien sekä johdannaisten erittely noteerauksen liikkeeseenlaskijan perusteella

(1 000 euroa)	31.12.2017			31.12.2016		
	Saamis-todistukset	Osakkeet ja osuudet	Johdannaissopimukset	Saamis-todistukset	Osakkeet ja osuudet	Johdannaissopimukset
Noteeratut	1 797	671 183		1 537	516 506	
Muilta	1 797	671 183		1 537	516 506	
Yhteensä	1 797	671 183	0	1 537	516 506	0

Henkivakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat

31.12.2017	Myytävissä olevat saamistodistukset	Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet
(1 000 euroa)	Käypään arvoon	Käypään arvoon
Noteeratut	3 403	172 900
Muilta	3 403	172 900
Muut kuin julkisesti noteeratut	0	4 875
Muilta		4 875
Yhteensä	3 403	177 775

Henkivakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat

31.12.2016	Myytävissä olevat saamistodistukset	Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet
(1 000 euroa)	Käypään arvoon	Käypään arvoon
Noteeratut	8 243	173 885
Muilta	8 243	173 885
Muut kuin julkisesti noteeratut	0	5 076
Muilta		5 076
Yhteensä	8 243	178 961

VELAT

LIITE 14: VELAT LUOTTOLAITOKSILLE JA ASIAKKAILLE

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Velat luottolaitoksille		
Velat keskuspankeille	38 000	18 000
Velat luottolaitoksille	190 458	209 049
Yhteensä	228 458	227 049
Velat asiakkaille		
Talletukset	6 375 524	6 059 467
Muut rahoitusvelat	2 401	4 362
Ottolainauksen käyvän arvon muutos	41 618	57 798
Yhteensä	6 419 543	6 121 627
Velat luottolaitoksille ja asiakkaille yhteensä	6 648 001	6 348 676

LIITE 15: LIIKKEESEENLASKETUT VELKAKIRJAT

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat		
Joukkovelkakirjalainat	1 270 313	1 213 851
Vakuudelliset joukkovelkakirjalainat	996 430*	498 460
Muut		
Sijoitustodistukset	296 386	337 277
Muut		
Liikkeeseenlasketut velkakirjat yhteensä	2 563 128	2 049 588
Joista		
Vaihtuvakorkoiset	608 858	642 607
Kiinteäkorkoiset	1 954 270	1 406 981
Yhteensä	2 563 128	2 049 588

* Sp-Kiinnitysluottopankki laski lokakuussa lainaohjelmansa alla 500 miljoonan euron katetun joukkolainan. Euromääräisen viitelainan laina-aika on viisi vuotta. S&P Global Ratings myönsi joukkovelkakirjalainalle luottoluokituksen AAA ja laina on listattu Dublinin arvopaperipörssiin.

Säästöpankkiryhmällä ei ole ollut mitään viivästyksiä ja laiminlyöntejä liittyen sen liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin.

LIITE 16: HENKIVAKUUTUSTOIMINNAN VELAT

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Muu kuin sijoitussidonnaisten sopimusten velka		
Takuukorkoiset vakuutus sopimukset	128 764	146 574
Sijoitussidonnaisten sopimusten velka		
Sijoitussidonnaisten vakuutusten velka	515 265	425 835
Sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velka	156 519	89 541
Vastuuvelan riittävyystestin mukainen täydennys	-	-
Muut velat		
Siirtovelat ja saadut ennakot	1 944	1 651
Muut	638	725
Henkivakuutustoiminnan velat yhteensä	803 130	664 327

Vastuuvelka on arvostettu kansallisen tilinpäätöksen periaatteiden mukaisesti.

Vastuuvelan riittävyystestissä verrataan vastuuvelan riittävyyttä sisäisen mallin mukaiseen vastuuvelkaan. Vastuuvelan riittävyystestiä on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa.

MUUT LIITETIEDOT

LIITE 17: KÄYVÄT ARVOT ARVOSTUSMENETELMÄN MUKAISESTI

Käypään arvoon arvostus

Rahoitusinstrumentit esitetään Ryhmän taseessa käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenuon. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa kuvataan rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu arvostustavan mukaan sekä perusteet arvostamistavoille ja käyvän arvon määrittämiselle.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot määritetään ensisijaisesti käyttämällä noteerauksia julkisesti noteeratuilta markkinoilta tai kolmansilta osapuolilta saatuja markkinahintoja. Mikäli markkinanoteerausta ei ole saatavilla, on tase-erät pääosin arvostettu diskonttaamalla tulevat kassavirrat tilinpäätöspäivän markkinakorkojen avulla. Käteisvarojen osalta käypänä arvona on käytetty nimellisarvoa. Myös vaadittaessa maksettavien talletusten osalta on nimellisarvon katsottu vastaavan käypää arvoa.

Sijoituskiinteistöt arvostetaan Ryhmän tilinpäätöksessä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Sijoituskiinteistöjen käypä arvo ilmoitetaan liitetietona. Käypien arvojen määrittelyn perustana on käytetty mahdollisimman vertailukelpoisia markkinahintoja tai kiinteistön nettotuottoihin perustuvaa arvostusmallia. Merkittävimpien kiinteistöjen osalta arvostukselle pyritään saamaan riippumattoman arvioitsijan lausunto.

Säästöpankkiryhmällä ei ole kertaluontoisesti käypään arvoon arvostettuja varoja.

Käyvän arvon hierarkiat

Taso 1 sisältää rahoitusvarat, joiden arvo määräytyy likvideiltä markkinoilta saatavien noteerausten perusteella. Likvidiksi kat-

sotaan markkina, jossa hinnat ovat saatavilla helposti ja riittävän säännöllisesti. Taseeseen 1 kuuluvat noteeratut joukkovelkakirjalainat sekä muut arvopaperit ja pörssiosakkeet ja -johdannaiset, joille noteerataan julkisesti hinta.

Taso 2 sisältää rahoitusvarat, joille ei ole saatavissa noteerausta suoraan toimivilta markkinoilta ja joiden käypä arvo arvioidaan käyttäen arvostusmenetelmiä tai -malleja. Nämä perustuvat oletuksiin, joita tukevat todennettavissa oleva markkinainformaatio, kuten vastaavanlaisten instrumenttien noteerattuja korkoja tai hintoja. Tähän ryhmään kuuluvat mm. valuutta- ja korkojohdannaiset sekä yritys- ja sijoitustodistukset.

Taso 3 sisältää rahoitusvarat, joiden käypää arvoa ei saada julkisesta markkinanoteerauksesta tai todennettavissa olevaan markkinainformaatioon perustuvien arvostusmenetelmien tai -mallien avulla. Taseeseen 3 luetaan noteeraamattomat osakeinstrumentit, strukturoidut sijoitukset sekä muut arvopaperit, joille ei tällä hetkellä ole saatavissa sitovaa markkinanoteerausta. Usein tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon. Taseeseen 3 luetaan myös Ryhmän sijoituskiinteistöille määritetyt käyvät arvot.

Siirrot tasojen välillä

Siirrot käyvän arvon hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä.

Merkittäviä siirtoja tasojen 1, 2 ja 3 välillä ei ole ollut kauden 1.1.-31.12.2017 aikana.

31.12.2017	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoinen			Käypä arvo
Rahoitusvarat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Pankkitoiminta	9 325	552		8 772	9 325
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta*	672 980	671 183		1 797	672 980
Muut toiminnot**	25 369	25 369			25 369
Johdannaispaimukset					
Pankkitoiminta	53 220		53 220		53 220
Myytävissä olevat rahoitusvarat					
Pankkitoiminta	1 175 920	1 136 538	9 986	29 817	1 176 341
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	181 178	174 496		6 682	181 178

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten käyvät arvot, jotka sisältyvät tason 1 saldoihin.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

31.12.2017	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoin			Käypä arvo
Rahoitusvarat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Jaksotettuun hankintameno- arvostettavat					
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset					
Pankkitoiminta	41 763	43 828			43 828
Lainat ja muut saamiset					
Pankkitoiminta	8 905 510		10 463 054	4 245	10 467 298
Rahoitusvarat yhteensä	11 065 265	2 051 967	10 526 260	51 312	12 629 539
Sijoituskiinteistöt					
Pankkitoiminta	42 994			69 247	69 247
Yhteensä	42 994	0	0	69 247	69 247

31.12.2017	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoin			Käypä arvo
Rahoitusvelat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikuttisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta*	671 784	671 784			671 784
Muut toiminnot**	25 369	25 369			25 369
Johdannaiset					
Pankkitoiminta	5 584		5 584		5 584
Jaksotettuun hankintameno- arvostettavat					
Pankkitoiminta	9 311 414	2 190 258	6 605 525	523 591	9 319 374
Rahoitusvelat yhteensä	10 014 150	2 887 411	6 611 109	523 591	10 022 111

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten ja sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velkoja, jotka raportoidaan tasolla 1 alla olevan sijoituksen arvostuksen mukaisesti.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

Tapahtumat tasolla 3

Täsmäytys muutoksille, jotka ovat tapahtuneet rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3

Tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja henki- vakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	8 811	1 537	10 347
Eräntyneet tilikauden aikana	-300		-300
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, realisoituneet	257		257
Tuloslaskelmaan kirjatut arvomuutokset, ei-realisoituneet	4	260	264
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	8 772	1 797	10 568

Tuloslaskelman kautta kirjatut arvomuutokset on kirjattu erään "Kaupankäynnin nettotuotot" ja "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot".

Johdannaiset (netto) (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja henki- vakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	1 239	0	1 239
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet	-172		-172
Siirrot tasolle 1 ja 2	-1 067		-1 067
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	0	0	0

Tuloslaskelman kautta kirjatut johdannaisten arvonmuutokset on kirjattu erään "Kaupankäynnin nettotuotot".

Myytavissä olevat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja henki- vakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	28 684	5 076	33 760
Hankinnat	4 485	1 807	6 292
Myynnit	-3 040	-160	-3 200
Eräntyneet tilikauden aikana	-3 884		-3 884
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, realisoituneet	1	1	2
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet	-113		-113
Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset	551	-42	509
Siirrot tasolta 1 ja 2	5 682		5 682
Siirrot tasolle 1 ja 2	-2 548		-2 548
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	29 817	6 682	36 499

Tuloslaskelmaan vuoden aikana kirjatut käyvän arvon muutokset sisältyvät erään "Sijoitustoiminnan nettotuotot" ja "Henkivakuutus-toiminnan nettotuotot". Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on kirjattu muiden laajan tuloksen erien kautta oman pääoman käyvän arvon rahastoon.

Herkkyyshanalyysi rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3 (1 000 euroa)		
31.12.2017	Kirjanpito- arvo	Negatiivinen tulosvai- kus oletetuille muutoksille
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	8 772	-218
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	1 797	-1
Yhteensä	10 569	-219
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	29 817	-634
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	6 682	-1 272
Yhteensä	36 499	-1 906
Yhteensä	47 068	-2 125

Yllä olevassa taulukossa esitetään tason 3 instrumenttien käyvän arvon herkkyysoletetuille muutoksille. Käypää arvoa on testattu olettamalla korkotason muuttuvan 1 prosentin kaikissa maturitettiluokissa samanaikaisesti. Ei-korkoherkkien sijoitusten osalta herkkyyshanalyysissä on käytetty 15 prosentin arvonmuutosta. Johdannaisten osalta herkkyyshanalyysissä on käytetty mahdollisena arvonmuutoksena koko johdannaisen käypää arvoa.

31.12.2016	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoin			Käypä arvo
Rahoitusvarat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Pankkitoiminta	9 460	649		8 811	9 460
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta*	518 043	516 506		1 537	518 043
Muut toiminnot**	108 595	108 595			108 595
Johdannaispimukset					
Pankkitoiminta	72 024		70 785	1 239	72 024
Myytävikissä olevat rahoitusvarat					
Pankkitoiminta	1 217 220	1 172 058	16 478	28 684	1 217 220
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	187 205	182 128		5 076	187 205
Muut toiminnot	482	482			482
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat					
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset					
Pankkitoiminta	46 454	46 688		301	46 989
Lainat ja muut saamiset					
Pankkitoiminta	8 064 383		9 428 289	3 837	9 432 126
Rahoitusvarat yhteensä	10 223 865	2 027 106	9 515 552	49 485	11 592 143
Sijoituskiinteistöt					
Pankkitoiminta	42 625			68 410	68 410
Yhteensä	42 625			68 410	68 410

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten käyvät arvot, jotka sisältyvät tason 1 saldoihin.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

31.12.2016	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo hierarkiatasoin			Käypä arvo
Rahoitusvelat (1 000 euroa)		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostettavat					
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta*	515 377	515 377			515 377
Muut toiminnot**	108 595	108 595			108 595
Johdannaiset					
Pankkitoiminta	2 289		2 289		2 289
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat					
Pankkitoiminta	8 520 000	1 689 352	6 797 932	82 456	8 569 740
Rahoitusvelat yhteensä	9 146 260	2 313 323	6 800 221	82 456	9 196 001

* Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten ja sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velkoja, jotka raportoidaan tasolla 1 alla olevan sijoituksen arvostuksen mukaisesti.

** Muiden sijoittajien osuus konsolidoitavista rahastoista.

Tapahtumat tasolla 3

Täsmäytys muutoksille, jotka ovat tapahtuneet rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3.

Tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja hen- kivakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	14 431	5 700	20 130
Hankinnat	402		402
Myynnit	-3 104	-4 194	-7 298
Eräntyneet tilikauden aikana	-3 300		-3 300
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, realisoituneet	159	12	171
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet	224	20	244
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	8 811	1 537	10 347

Tuloslaskelman kautta kirjatut arvonmuutokset on kirjattu eriin "Kaupankäynnin nettotuotot" ja "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot".

Johdannaiset (netto) (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja hen- kivakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	1 024	0	1 024
Hankinnat	946		946
Myynnit	-1		-1
Eräntyneet tilikauden aikana	-796		-796
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet	66		66
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	1 239	0	1 239

Tuloslaskelman kautta kirjatut johdannaisten arvonmuutokset on kirjattu erään "Kaupankäynnin nettotuotot".

Myytävässä olevat rahoitusvarat (1 000 euroa)	Pankkitoiminta	Varainhoito- ja hen- kivakuutustoiminta	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	38 618	8 794	47 412
Hankinnat	7 032		7 032
Myynnit	-4 257	-3 120	-7 377
Eräntyneet tilikauden aikana	-1 707		-1 707
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, realisoituneet	16		16
Tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset, ei-realisoituneet	-6		-6
Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset	191	-598	-406
Siirrot tasolta 1 ja 2	-11 202		-11 202
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	28 684	5 076	33 760

Tuloslaskelmaan vuoden aikana kirjatut käyvän arvon muutokset sisältyvät eriin "Sijoitustoiminnan nettotuotot" ja "Henkivakuutustoiminnan nettotuotot". Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on kirjattu muiden laajan tuloksen erien kautta oman pääoman käyvän arvon rahastoon.

**Herkkyysanalyysi rahoitusinstrumenteille, jotka kuuluvat tasoon 3
(1 000 euroa)**

31.12.2016	Kirjanpito- arvo	Negatiivinen tulosvaiku- tus oletetuille muutoksille
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	8 811	-315
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	1 537	-16
Yhteensä	10 348	-331
Johdannaissopimukset		
Pankkitoiminta, varat	1 239	-1 239
Yhteensä	1 239	-1 239
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Pankkitoiminta	28 684	-1 767
Varainhoito- ja henkivakuutustoiminta	5 076	-761
Yhteensä	33 760	-2 529
Yhteensä	45 348	-4 099

Yllä olevassa taulukossa esitetään tason 3 instrumenttien käyvän arvon herkkyys oletetuille muutoksille. Käypää arvoa on testattu olettamalla korkotason muuttuvan 1 prosentin kaikissa maturiteetti- ja luokissa samanaikaisesti. Ei-korkoherkkien sijoitusten osalta herkkyysanalyysissä on käytetty 15 prosentin arvonmuutosta. Johdannaisten osalta herkkyysanalyysissä on käytetty mahdollisena arvonmuutoksena koko johdannaisen käypää arvoa.

LIITE 18: RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN NETTOUTUS

Säästöpankkiryhmän johdannaissopimuksiin sovelletaan joko ISDA:n tai Finanssialan johdannaissopimusta. Näiden sopimusten perusteella johdannaisten maksuja voidaan nettouttaa transaktiokohtaisesti maksupäivittäin ja vastapuolen maksukyvyttömyys- ja konkurssitilanteissa. Sopimusehdoissa voidaan lisäksi vastapuolikohtaisesti sopia vakuuksista. Nämä johdannaiset esitetään taseessa bruttoperusteisesti.

30.12.2017				Määrät, joita ei ole nettoutettu mutta jotka sisältyvät päänetotussopimuksiin ja vastaaviin			
(1 000 euroa)	Kirjatut rahoitusvarat, brutto	Taseessa netotetut kirjatut rahoitusvelat, brutto	Kirjanpitoarvo taseessa, netto	Rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatujen rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatu/annettu käteinen	Nettosumma
Varat							
Johdannaissopimukset				52 143		33 588	18 555
Yhteensä				52 143	0	33 588	18 555

Velat							
Johdannaissopimukset				5 584		339	5 185
Yhteensä				5 584	0	339	5 185

31.12.2016				Määrät, joita ei ole nettoutettu mutta jotka sisältyvät päänetotussopimuksiin ja vastaaviin			
(1 000 euroa)	Kirjatut rahoitusvarat, brutto	Taseessa netotetut kirjatut rahoitusvelat, brutto	Kirjanpitoarvo taseessa, netto	Rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatujen rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo taseessa, netto	Vakuudeksi saatu/annettu käteinen	Nettosumma
Varat							
Johdannaissopimukset				70 957		45 328	25 629
Yhteensä				70 957	0	45 328	25 629

Velat							
Johdannaissopimukset				2 289		400	1 889
Yhteensä				2 289	0	400	1 889

LIITE 19: VAKUUDET

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Annetut vakuudet		
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	25 585	37 628
Luotot *	1 485 159	703 492
Muut	12 750	16 284
Annetut vakuudet yhteensä	1 523 494	757 404
Saadut vakuudet		
Kiinteistövakuudet	7 372 032	6 584 761
Saamistodistukset	38 370	42 032
Muut	76 222	73 282
Saadut takaukset	59 162	60 575
Saadut vakuudet yhteensä	7 545 786	6 760 650

* Sp-Kiinnitysluottopankin liikkeeseenlaskemien vakuudellisten joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi asetetut luotot.

LIITE 20: TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Takaukset	59 277	63 467
Luottolupaukset	596 311	487 120
Muut	7 607	8 120
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	663 195	558 707

LIITE 21: LÄHIPIIRITIEDOT

Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on määritellyt Säästöpankkiryhmän lähipiiriin kuuluvat tahot. Säästöpankkiryhmän lähipiiriin kuuluu Ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävät yhtiöt ja yhteisöt, osakkuusyhtiöt ja johtoon kuuluvat avainhenkilöt sekä heidän läheiset perheenjäsenensä. Lisäksi lähipiiriin kuuluu yhteisöt, joissa johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä ja/tai heidän läheisillä perheenjäsenillään on määräysvalta tai yhteinen määräysvalta. Säästöpankkiryhmän johtoon kuuluviin avainhenki-

löihin luetaan Säästöpankkiliitto osk:n hallituneuvoston jäsenet ja varajäsenet, hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä johtoryhmän jäsenet.

Lähipiirille myönnetty luotot ja takaukset on myönnetty ehdoin, joita sovelletaan vastaaviin asiakasluottoihin ja takauksiin.

Lähipiiritapahtumat koostuvat pääasiassa luottojen myöntämisestä, talletuksista ja takauksista.

2017 (1 000 euroa) Liiketapahtumat lähipiirin kanssa	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt*	Läheisytykset**	Osakkuusytykset ja yhteisjärjestelyt	Yhteensä
Varat				
Luotot	7 100	887	7 325	15 311
Varat yhteensä	7 100	887	7 325	15 311
Velat				
Talletukset	4 960	2 138	2 806	9 905
Muut velat	1 114	139	4 821	6 073
Velat yhteensä	6 074	2 277	7 627	15 979
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Luottositoumukset	570	229	4 732	5 531
Yhteensä	570	229	4 732	5 531
Tuotot ja kulut 1-12/2017				
Korkotuotot	52	17	135	204
korkokulut	-15	2		-13
Vakuutusmaksutuotot	505	53		558
Palkkiotuotot	7	3	60	69
Muut kulut			-41 135	-41 135
Arvon alentumiset				0
Yhteensä	549	75	-40 940	-40 316

* Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöt ja heidän läheiset perheenjäsenensä.

** Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöiden ja heidän läheisten perheenjäsentensä yhtiöt, joissa heillä on määräysvalta tai yhteinen määräysvalta.

(1 000 euroa) Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden saama kompensatio	1-12/2017	1-12/2016
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	2 671	2 026
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	316	192
Yhteensä	2 987	2 218

2016 (1 000 euroa) Liiketapahtumat lähipiirin kanssa	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt*	Läheisyrietykset**	Osakkuusyrietykset ja yhteisjärjestelyt	Yhteensä
Varat				
Luotot	5 933	1 267	6 716	13 915
Varat yhteensä	5 933	1 267	6 716	13 915
Velat				
Talletukset	5 667	1 850	3 500	11 018
Muut velat	1 029	396	3 674	5 099
Velat yhteensä	6 696	2 246	7 174	16 117
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Luottositoumukset	493	169	4 858	5 520
Yhteensä	493	169	4 858	5 520
Tuotot ja kulut 1-12/2016				
Korkotuotot	49	22	141	210
korkokulut	-49	-3		-53
Vakuutusmaksutuotot	242	76		317
Palkkiotuotot	4	3	219	225
Muut kulut			-36 626	-36 626
Arvonalentumiset				0
Yhteensä	245	97	-36 267	-35 927

* Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöt ja heidän läheiset perheenjäsenensä.

** Sisältää johtoon kuuluvat avainhenkilöiden ja heidän läheisten perheenjäsenten yhtiöt, joissa heillä on määräysvalta tai yhteinen määräysvalta.

VAKAVARAISUUSTIEDOT

LIITE 22: VAKAVARAISUUDEN YHTEENVETO

Säästöpankkiryhmää koskevat julkistamisvaateet riskienhallinnan tavoitteiden ja käytänteiden osalta on kuvattu Ryhmän tilinpäätöksen riskienhallinnan liitetiedoissa. Säästöpankkiryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevat tiedot sekä palkitsemissä järjestelmä on kuvattu tilinpäätöksen hallinnointiperiaatteissa.

Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisö, jäsenluottolaitokset, jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset ja sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja

palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet. Säästöpankkiliitto osk toimii Yhteenliittymän Keskusyhteisönä.

Säästöpankkien yhteenliittymän luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin pääomavaade perusmenetelmällä. Markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä valuuttapositioneille.

Säästöpankkien yhteenliittymän vakavaraisuuslaskennan pääerät

Omat varat (1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	969 674	915 685
Ydinpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	-30 591	-27 835
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	939 082	887 850
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	0	0
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	0	0
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	0	0
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	939 082	887 850
Toissijainen pääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	45 483	48 717
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	0	0
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	45 483	48 717
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	984 565	936 567
Riskipainotetut erät yhteensä	5 165 694	4 805 436
josta luottoriskin osuus	4 601 921	4 250 278
josta vastuun arvonoikaisuriski (CVA)	72 541	98 561
josta markkinariskin osuus	39 879	35 147
josta operatiivisen riskin osuus	451 354	421 450
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,2 %	18,5 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,2 %	18,5 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	19,1 %	19,5 %
Pääomavaatimus		
Omat varat yhteensä	984 565	936 567
Pääomavaatimus yhteensä*	569 379	504 571
Josta Pilari II lisäpääomavaatimuksen osuus	25 828	0
Pääomapuskuri	415 186	431 996

* Pääomavaatimus muodostuu lakisääteisestä vähimmäisvakavaraisuusvaateesta 8 %, luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 %, Finanssivalvonnan asettamasta 0,5 prosenttiyksikön Pilari 2 vaatimuksesta, joka tuli voimaan 30.6.2017 ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

LIITE 23: OMIEN VAROJEN VÄHIMMÄISMÄÄRÄ

Luotto- ja vastapuoliriski	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016
Vastuuryhmä (1 000 euroa)	Riskipainotetut saamiset	Omien varojen vaade	Riskipainotetut saamiset	Omien varojen vaade
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta				
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	498	40	415	33
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta				
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	161	13	250	20
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta				
Saamiset laitoksilta	38 535	3 083	54 902	4 392
Saamiset yrityksiltä	1 002 963	80 237	917 146	73 372
Vähittäissaamiset	850 380	68 030	830 590	66 447
Kiinteistövakuudelliset saamiset	1 943 450	155 476	1 727 994	138 240
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	53 963	4 317	53 687	4 295
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	8 080	646	6 806	545
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	5 147	412	5 376	430
Ärvopaperistamispositiot				
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta				
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	469 694	37 575	420 818	33 665
Oman pääoman ehtoiset vastuut	87 942	7 035	97 589	7 807
Muut erät	141 109	11 289	134 706	10 776
Luottoriski yhteensä	4 601 921	368 154	4 250 278	340 022
Vastuun arvonokaisuriski (CVA)	72 541	5 803	98 561	7 885
Markkinariski	39 879	3 190	35 147	2 812
Operatiivinen riski	451 354	36 108	421 450	33 716
Yhteensä	5 165 694	413 256	4 805 436	384 435

LIITE 24: KOKONAISVASTUUT VASTUURYHMITÄIN

Luotto- ja vastapuoliriski 31.12.2017

Vastuuryhmä (1 000 euroa)	Tase-erät	Taseen ulkupuoliset erät	Johdannaiset	Vastuun määrä yhteensä
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 292 569	2		1 292 571
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	14 449	3 607		18 056
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta				
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	51 188			51 188
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta				
Saamiset laitoksilta	29 397	257	87 642	117 296
Saamiset yrityksiltä	1 022 237	140 116		1 162 353
Vähittäissaamiset	1 544 813	341 647		1 886 460
Kiinteistövakuudelliset saamiset	5 585 622	144 055		5 729 677
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	72 207	65		72 273
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	5 387			5 387
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	39 244			39 244
Ärvopaperistamispositiot				
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta				
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	527 127			527 127
Oman pääoman ehtoiset vastuut	50 068			50 068
Muut erät	164 227			164 227
Yhteensä	10 398 535	629 749	87 642	11 115 925

Luotto- ja vastapuoliriski 31.12.2016

Vastuuryhmä (1 000 euroa)	Tase-erät	Taseen ulkupuoliset erät	Johdannaiset	Vastuun määrä yhteensä
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 311 593			1 311 593
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	15 071	3 435		18 506
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	1 203			1 203
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	1 235			1 235
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta				
Saamiset laitoksilta	32 200	30 294	111 265	173 758
Saamiset yrityksiltä	936 024	110 494		1 046 517
Vähittäissaamiset	1 462 812	314 204		1 777 016
Kiinteistövakuudelliset saamiset	4 963 506	125 920		5 089 427
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	68 744	212		68 956
Erityisen suureen riskiin liittyvät vastuut	4 538			4 538
Vastuut katettujen joukkolainojen muodossa	41 592			41 592
Ärvopaperistamispositiot				
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joissa on käytettävissä lyhyen aikavälin luottoluokitusta				
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvät saamiset	483 476			483 476
Oman pääoman ehtoiset vastuut	59 715			59 715
Muut erät	154 671			154 671
Yhteensä	9 536 381	584 558	111 265	10 232 203

LIITE 25: OMIEN VAROJEN TÄSMÄYTYSLASKELMA

Omien varojen täsmäytys

(1 000 euroa)	31.12.2017	31.12.2016
Oma pääoma yhteensä (IFRS)	1 017 520	953 402
Vähennykset	-49 356	-37 717
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	969 674	915 685
Tilikauden voitto	-2 607	-2 199
Rahavirran suojaus	-2 867	-3 905
Aineettomat hyödykkeet	-23 608	-19 217
Laskennallisten verosaamisten ero	-1 510	-2 513
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	939 082	887 850

Säästöpankki